

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Porovnání daňové soustavy ČR a Slovenska

**Tax system in the Czech Republic and its comparison with
Slovakia**

Marcela Hejnalová

Plzeň 2013

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Porovnání daňové soustavy ČR a Slovenska“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce
za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni, dne 3. prosince 2012

.....
podpis autorky

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí své bakalářské práce paní Ing. Pavlíně Hejdukové za rady a připomínky a za odborné vedení při zpracování této bakalářské práce.

ÚVOD.....	7
1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA DANÍ.....	8
1.1 Definice daně	8
1.2 Funkce daní	9
1.3 Daňové náležitosti.....	9
1.4 Členění daní.....	11
2 DAŇOVÁ SOUSTAVA ČR	13
2.1 Přímé daně	14
2.1.1 Důchodové daně	14
2.1.1.1 Daň z příjmů fyzických osob.....	14
2.1.1.2 Daň z příjmů právnických osob	16
2.1.2 Majetkové daně	18
2.1.2.1 Daň z nemovitostí	18
2.1.2.2 Daně převodové	20
2.1.2.3 Daň silniční	23
2.2 Nepřímé daně.....	24
2.2.1 Univerzální daně.....	24
2.2.1.1 Daň z přidané hodnoty.....	24
2.2.2 Selektivní daně	25
2.2.2.1 Spotřební daně.....	25
2.2.2.2 Ekologické daně	27
3 DAŇOVÁ SOUSTAVA SLOVENSKA	29
3.1 Přímé daně	30
3.1.1 Daň z příjmů fyzických osob	30
3.1.2 Daň z příjmů právnických osob	31
3.2 Nepřímé daně.....	32
3.2.1 Daň z přidané hodnoty	32
3.2.2 Daň z alkoholických nápojů.....	33
3.2.3 Daň z tabákových výrobků	34
3.2.4 Daň z minerálního oleje	35
3.2.5 Daň z elektřiny, uhlí a zemního plynu	36
3.3 Místní daně	37
3.3.1 Daň z nemovitostí	37
3.3.2 Silniční daň	39
4 KOMPARACE DAŇOVÝCH SOUSTAV ČR A SLOVENSKA	41
4.1 Komparace daně z příjmů fyzických osob	41
4.2 Komparace daně z příjmů právnických osob	42

4.3 Komparace daně z nemovitostí.....	43
4.4 Komparace silniční daně	44
4.5 Komparace daně z přidané hodnoty.....	44
4.6 Komparace spotřebních daní a ekologických daní.....	45
4.7 Komparace daňových soustav dle vybraných ukazatelů.....	46
5 KOMPARACE VYBRANÝCH DANÍ V ČR A NA SLOVENSKU	49
5.1 Daň z příjmů fyzických osob	49
5.2 Silniční daň	51
5.3 Daň z nemovitostí	53
5.4 Daň z tabákových výrobků	56
5.5 Daň z vína	57
6 ZÁVĚR	58
7 SEZNAM TABULEK A GRAFŮ.....	60
8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	61
9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	62

ÚVOD

S daněmi se setkává každý z nás, a to buď přímo při placení daní ze svých příjmů v zaměstnání či z podnikání nebo při placení daně z vlastnictví nemovitostí, nepřímo pak při nákupu jakéhokoliv zboží. Já jako účetní se s daněmi setkávám ještě o něco častěji než ostatní lidé, a proto jsem si i pro svou práci vybrala téma „Porovnání daňové soustavy v ČR a na Slovensku“. Ráda bych zpracováním dané problematiky poukázala na rozdíly ve zdaňování v obou zemích bezmála dvacet let po rozdělení bývalé ČSFR a odpověděla na otázku, zda je daňová soustava ČR opravdu tak složitá, jak je uváděno.

Cílem práce je analyzovat a porovnat daňové soustavy v České republice a na Slovensku v roce 2012 a poukázat na nejdůležitější rozdíly v těchto daňových soustavách.

Práce je rozdělena do pěti kapitol.

První kapitola je zaměřena na základní charakteristiku daní, funkce daní a na jejich členění. Ve druhé a třetí kapitole jsou konkrétně analyzovány daňové soustavy v České republice a na Slovensku. Ve čtvrté kapitole je provedena komparace analyzovaných daňových systémů pomocí základních daňových náležitostí. V páté kapitole jsou uplatněny poznatky z předchozích částí práce, které jsou aplikovány na praktických příkladech u vybraných druhů daní. Výsledky jsou stručně zhodnoceny s upozorněním na rozdíly ve zdanění v obou zmíněných zemích. Závěr obsahuje shrnutí výsledků a poznatků z praktické části.

„Daňový systém je souhrn všech daní, které se na daném území, zpravidla státním, vybírají.“ (Kubátová, 2010). V odborné literatuře jsou někdy kromě daní, které upravují platné daňové zákony, do daňového systému zahrnovány i cla a příspěvky na sociální zabezpečení. Tyto platby sice nesplňují přesně podmínky pro zaražení mezi daně, ale některé jejich vlastnosti je k daním velmi přibližují. Z ekonomického hlediska se tedy o daně jedná, protože jde o povinné, zákonem určené platby. Do bakalářské práce jsou ale zahrnuty pouze daně zakotvené v platných daňových zákonech.

1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA DANÍ

1.1 Definice daně

Daně jsou součástí našeho života, každý člověk je zná a každý člověk je již někdy platil a to buď přímo, nebo nepřímo. Jsou významným příjmem veřejných rozpočtů a vybírány jsou již od starověku.

„ Prvé daně se vyskytovaly již v dávné minulosti. Různé platební povinnosti, které odpovídají soudobému institutu daní, jsou známy již ve středověku. Původně měly charakter naturálních dávek. S rozvojem zbožněpeněžního hospodářství se měnily daně naturální na peněžní platby státu.“ (Pavlásek, Hejduková, 2011)

V současnosti lze daň vymezit jako:

„povinnou, nenávratnou, zákonem určenou platbu do veřejného rozpočtu, která je zpravidla neekvivalentní a neúčelová.“ (Kubátová, 2010)

Vlastnosti daně:

- **Je povinná** – daň je povinná, protože její platbu ukládá zákon,
- **Je nenávratná** – zaplacená daň se nevyplácí zpět, což daň odlišuje od půjčky. Současně platí, že zaplacením daně nevzniká plátcí žádný nárok,
- **Plyne do veřejných rozpočtů** – z daní jsou hrazeny společné potřeby, a proto daně plynou do veřejných rozpočtů, ze kterých se tyto potřeby hradí,
- **Je neekvivalentní** – částka, jakou plátce odvádí do společných příjmů, neodpovídá tomu, v jaké výši se podílí na výdajích veřejných rozpočtů nebo na spotřebě veřejně financovaných statků. U některých daní je dokonce cílem omezit rozdíly v důchodech jednotlivců na míru pro společnost přijatelnou. Znamená to tedy, že ten, kdo má větší důchod by měl do veřejného rozpočtu přispívat více, aniž by ale více čerpal,
- **Je neúčelová** – plátce daně neví, co bude z jím odvedených prostředků financováno a uhrazením daně mu nevzniká právo na konkrétní plnění z veřejných rozpočtů. (Vančurová, Láchová, 2012)

1.2 Funkce daní

Funkce daní v moderní ekonomice vyplývá z hlavních ekonomických funkcí veřejných financí.

Jedná se především o tyto funkce:

Fiskální funkce je označována za nejdůležitější funkci. Spočívá v získávání finančních prostředků do veřejných rozpočtů, z nichž jsou pak financovány veřejné výdaje. V případě, kdy dojde k tržním selháním a neefektivní alokaci zdrojů, je uplatňována **alokační funkce**, pomocí které jsou finance vkládány tam, kde je jich nedostatek a naopak. **Redistribuční funkce** zabezpečuje přesunutí části důchodů a bohatství směrem od bohatších jedinců k chudším a tím zajišťuje spravedlnost v přerozdělování důchodů. **Stabilizační funkce** zajišťuje zmírňování cyklických výkyvů v ekonomice s cílem udržení dostatečné zaměstnanosti. (Kubátová, 2010)

1.3 Daňové náležitosti

„Daně jsou ukládány na základě zákona, který stanoví daňovou povinnost, podmínky jejího vzniku, trvání, zániku a další náležitosti. Zákon tedy vymezuje náležitosti daňového právního vztahu.“ (Pavlásek, Hejduková, 2011)

Základní daňové náležitosti jsou:

- Subjekt daně
- Předmět daně
- Základ daně
- Sazba daně

Subjekt daně

Daňovým subjektem je osoba, kterou za daňový subjekt označuje zákon. (§ 20 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, v platném znění)

Daňové subjekty členíme na:

- Závazné
- Oprávněné

Závaznými subjekty jsou poplatníci a plátcí daně:

Poplatník je daňový subjekt, který má zpravidla ze zákona povinnost daň vypočítat v daňovém priznání a zaplatit ji ze svých peněžních prostředků.

Plátce je daňový subjekt, který má ze zákona povinnost odvést do příslušného veřejného rozpočtu daň vybranou od jiných subjektů nebo sraženou jiným poplatníkům. (Peková, 2008)

Oprávněnými subjekty jsou příslušné orgány finanční správy, které jsou oprávněny k výběru příslušné daně a zároveň jsou povinny ji spravovat. (Pavlásek, Hejduková, 2011)

Předmět daně

Předmětem zdanění se rozumí veličina, ze které se daň vybírá (majetek, důchod, spotřeba). Vymezení předmětu daně je většinou součástí názvu daňového zákona. Je důležité, aby byl předmět daně co nejpřesněji definován, aby výběr daně byl co nejefektivnější. Toto definování předmětu daně ale bývá široké, a proto se doplňuje vynětím z předmětu daně. (Vančurová, Láchová, 2012)

Základ daně

Základem daně je upravený předmět daně podle zákonných pravidel, vyjádřený stanoveným způsobem v Kč nebo měrných jednotkách. Je důležité, aby byl vymezen nejen věcně ale i časově. S časovým vymezením souvisí zdaňovací období, což je časový interval, za který se základ daně zjišťuje. Za toto období se daň následně stanoví a platí se. (Pavlásek, Hejduková, 2011)

Sazba daně

„Sazba daně je algoritmus, prostřednictvím kterého se ze základu daně (sníženého o odpočty) stanoví základní částka daně.“ (Vančurová, Láchová, 2012)

Sazby daně lze dělit podle dvou hledisek:

1) dle vztahu k druhu základu daně na:

- jednotné
- diferencované

2) dle vztahu změny velikosti daně ke změně velikosti základu daně na:

- pevné
- relativní

Jednotná sazba daně je stejná pro všechny typy a druhy předmětu daně. **Diferencovaná** sazba daně se liší podle druhu předmětu daně nebo podle jiných kritérií. **Pevná** sazba je stanovena absolutní částkou bez ohledu na hodnotové vyjádření daňového základu. **Relativní** sazba je vyjádřena v % a lze ji dále členit na lineární, progresivní a regresivní. (Pavlásek, Hejduková, 2011)

1.4 Členění daní

Daně lze členit z různých hledisek například:

- 1) dle předmětu zdanění se člení na
 - daně důchodové
 - daně majetkové
 - daně ze spotřeby
- 2) dle rozpočtového určení
 - svěřené daně
 - sdílené daně
- 3) dle dopadu na poplatníka
 - nepřímé
 - přímé

Důchodové daně postihují důchod, který plyne z přesně specifikované činnosti právnické nebo fyzické osoby (mzda, zisk).

Majetkové daně postihují majetek (držbu i nabytí), ze kterého se platí bez ohledu na dosažený důchod.

Daně ze spotřeby postihují veškerou spotřebu (všeobecné) nebo spotřebu vybraných druhů výrobků (selektivní). (Pavlásek, Hejduková, 2011)

Svěřené daně jsou daně, jejichž výnos je svěřen do konkrétního rozpočtu.

Sdílené daně jsou daně, jejichž výnos se dle zákona 234/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní, v platném znění, rozděluje stanoveným způsobem mezi jednotlivé rozpočty.

Přímé daně

U přímých daní, ten kdo dani podléhá, nemá možnost přenést tuto daňovou povinnost na jiný subjekt. Subjekt, který daň platí, ji platí na základě své důchodové a majetkové situace a je tedy skutečným nositelem daně. (Pavlásek, Hejduková, 2011)

Nepřímé daně

U nepřímých daní, ten kdo daň odvádí, ji neplatí z vlastního důchodu, ale přenáší ji na jiný subjekt. Tyto daně jsou přeneseny na jejich nositele prostřednictvím zvýšené ceny. (Kubátová, 2010)

2 DAŇOVÁ SOUSTAVA ČR

Ve svých hlavních znacích je daňová soustava ČR podobná soustavám vyspělých, především evropských zemí. Příjmy veřejných rozpočtů tvoří zhruba ve stejné míře příjmy z nepřímých a přímých daní. (MFCR, 2011)

Daňová soustava ČR vznikla jako celek 1. ledna 1993 a v současné době ji tvoří daně uvedené v následující tabulce:

Tabulka č. 1: Daně tvořící daňovou soustavu ČR v roce 2012

PŘÍMÉ DANĚ	
Důchodové daně	
Daň z příjmů fyzických osob	
Daň z příjmů právnických osob	
Majetkové daně	
Daň z nemovitostí	Daň z pozemků
	Daň ze staveb
Daně převodové	Daň dědická
	Daň darovací
	Daň z převodu nemovitostí
Daň silniční	
NEPŘÍMÉ DANĚ	
Univerzální daně	
Daň z přidané hodnoty	
Selektivní daně	
Spotřební daně	Daň z minerálních olejů
	Daň z lihu
	Daň z piva
	Daň z vína a meziproductů
	Daň z tabákových výrobků
Ekologické daně	Daň ze zemního plynu
	Daň z pevných paliv
	Daň z elektřiny

Zdroj: vlastní zpracování dle daňových zákonů ČR v platném znění, 2012

Správu daní zabezpečují převážně územní finanční orgány. Daně spravují ale i další orgány např. celní orgány spravují spotřební daně, ekologické daně a daň z přidané hodnoty při dovozu zboží.

2.1 Přímé daně

2.1.1 Důchodové daně

2.1.1.1 Daň z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzický osob stejně jako daň z příjmů právnických osob upravuje zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění.

Předmětem daně jsou všechny příjmy FO s výjimkou příjmů, které nejsou jejím předmětem (např. přijaté úvěry). Příjmy, které jsou předmětem daně, jsou rozděleny do pěti skupin, které pak tvoří pět dílčích daňových základů:

- příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (§6)
- příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§7)
- příjmy z kapitálového majetku (§8)
- příjmy z pronájmu (§9)
- ostatní příjmy (§10)

Podle §3 odst. 2 se jedná o příjmy peněžní i nepeněžní dosažené i směnou. Z příjmů, které jsou předmětem daně, jsou dle § 4 některé příjmy od daně osvobozeny. Mezi osvobozené příjmy patří např. odměna vyplacená dárcům za odběr krve.

Poplatníky daně jsou dle § 2 fyzické osoby. Tyto FO jsou rozděleny do dvou skupin a to na daňové rezidenty a daňové nerezidenty. Daňovými rezidenty jsou poplatníci, kteří mají na území ČR bydliště nebo se zde zdržují minimálně 183 dní v daném kalendářním roce. Jejich daňová povinnost se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů v tuzemsku, tak na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. Daňovými nerezidenty jsou poplatníci, kteří se na území ČR zdržují jen za účelem studia nebo léčby. Jejich daňová povinnost se vztahuje jen na příjmy plynoucí ze zdrojů v tuzemsku.

Základem daně je podle § 5 částka, o kterou příjmy poplatníka ve zdaňovacím období přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení.

Postup tvorby základu daně u jednotlivých předmětů daní je uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 2: Postup tvorby základu daně z příjmů fyzických osob v ČR v roce 2012

Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (§ 6)
+ pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti pojistné na všeobecné zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem,
= dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků
Příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7)
- výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně z příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti
Příjmy z kapitálového majetku (§ 8)
= dílčí základ daně z příjmů z kapitálového majetku
Příjmy z pronájmu (§ 9)
- výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně z příjmů z pronájmu
Ostatní příjmy (§ 10)
- výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení příjmů
= dílčí základ daně z ostatních příjmů

Zdroj: vlastní zpracování dle Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Pokud poplatníkovi plynou ve zdaňovacím období souběžně dva nebo více druhů příjmů podle § 6 až 10, je dle § 5 odst. 2 základem daně součet dílčích základů daně. Základ daně lze následně snížit o nezdánitelnou část základu daně a o odčitatelné položky.

Nezdánitelné části základu daně jsou definovány v § 15 a jedná se např. o hodnotu darů, jejichž úhrnná hodnota ve zdaňovacím období přesáhne 2% ze základu daně nebo činí alespoň 1 000 Kč nejvýše však 10% ze základu daně nebo o hodnotu úroků zaplaceným ve zdaňovacím období z úvěru ze stavebního spoření nebo z hypotečního úvěru.

Odčitatelné položky jsou definovány v § 34 a lze o ně snížit základ daně.

Sazba daně dle § 16 činí 15% ze základu daně sníženého o nezdánitelnou část základu daně a o odčitatelné položky od základu daně zaokrouhleného na celá sta Kč dolů.

Vypočtenou daň lze snížit o **slevu** na dani podle § 35ba nebo o daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící s poplatníkem v domácnosti podle § 35c. Dle § 35 ods. 1 a 2 může slevu na dani poplatník uplatnit až do výše daňové povinnosti. Pokud je nárok poplatníka na daňové zvýhodnění vyšší než daňová povinnost, je vzniklý rozdíl

daňovým bonusem, který může poplatník uplatnit, pokud jeho výše činí alespoň 100 Kč maximálně však 60 300 Kč.

Zdaňovacím obdobím je dle § 17 kalendářní rok.

Daňové přiznání se podává do tří měsíců po uplynutí zdaňovacího období. (§ 136 odst. 1 z. č. 280/2009 Sb., daňový řád, v platném znění). Poplatník, který má zákonnou povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem nebo jehož daňové přiznání zpracovává a podává daňový poradce, podává přiznání nejdéle do šesti měsíců po uplynutí zdaňovacího období. (§ 136 odst. 2 z. č. 280/2009 Sb., daňový řád, v platném znění) Daň je splatná v poslední den lhůty stanovené pro podání daňového přiznání. (§ 135 odst. 3 z. č. 280/2009 Sb., daňový řád, v platném znění)

2.1.1.2 Daň z příjmů právnických osob

Předmětem daně jsou podle § 18 příjmy z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem, nestanoví-li zákon jinak. Mezi příjmy vyňaté z předmětu daně patří podle § 18 odst. 2 příjmy z nabytí majetku dědictvím nebo darováním. § 19 definuje příjmy, které jsou od daně z příjmů osvobozeny. Jedná se například o příjmy z cenově regulovaného nájemného z bytů.

Poplatníky daně jsou podle § 17 osoby, které nejsou fyzickými osobami, organizační složky státu a podílové fondy. Stejně jako poplatníci daně z příjmů fyzických osob se i poplatníci daně z příjmů právnických osob dělí na daňové rezidenty a daňové nerezidenty. Daňoví rezidenti mají podle § 17 odst. 3 sídlo nebo místo svého vedení na území ČR. Jejich daňová povinnost se vztahuje na tuzemské i zahraniční příjmy. Daňovými poplatníky, kteří nemají na území ČR své sídlo, jsou podle § 13 odst. 4 daňovými nerezidenty a jejich daňová povinnost se vztahuje pouze na příjmy ze zdrojů v tuzemsku.

Základem daně je dle § 23 rozdíl, o který příjmy, s výjimkou příjmů které nejsou předmětem daně, a příjmů osvobozených od daně, převyšují výdaje, a to při respektování jejich věcné a časové souvislosti v daném zdaňovacím období. Pro zjištění základu daně se podle § 23 odst. 2 vychází z výsledku hospodaření a u poplatníků, kteří nevedou účetnictví z rozdílu mezi příjmy a výdaji. Tento výsledek hospodaření,

popřípadě rozdíl mezi příjmy a výdaji, se dále upravuje. Postup tvorby základu daně z příjmu právnických osob je uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 3: Postup tvorby základu daně z příjmů právnických osob v ČR v roce 2012

VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ PŘED ZDANĚNÍM
- příjmy vyňaté z předmětu daně
- osvobozené příjmy
- příjmy nezahrnované do základu daně
- očištění o rezervy a opravné položky, které nejsou uznány jako daňové
+ účetní náklady, které nejsou uznanými daňovými náklady
+ - vyloučení zaúčtovaných položek, které se v základu daně uznávají, jen jsou-li zaplacený
= ZÁKLAD DAŇE

Zdroj: Vančurová, Láchová, 2012

Příjmy, které se nezahrnují do základu daně, jsou stejné pro obě daně z příjmu a dle § 23 odst. 4 se jedná např. o částky, které již byly u téhož poplatníka zdaněny podle zákona o daních z příjmu, pokud jsou zahrnuty ve výnosech nebo příjmy tvořící samostatné základy daně. Dle § 23 odst. 3 lze výsledek hospodaření snížit např. o částky související s rozpouštěním rezerv a opravných položek. Pro daňové účely se uznávají rezervy, které jsou stanoveny zvláštním zákonem a jde především o rezervy z pojišťovnictví, bankovní rezervy a rezervy na opravy hmotného majetku. (§ 2 odst. 1 z. č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, v platném znění) Účetní náklady, které nejsou uznanými daňovými náklady, vymezuje § 25 a jedná se např. o manka škody přesahující náhrady, výdaje na reprezentaci, výdaje na osobní potřebu poplatníka nebo hodnota nealkoholických nápojů poskytovaných jako nepeněžní plnění zaměstnavatelem zaměstnancům ke spotřebě na pracovišti.

Základ daně se dále upravuje o **odčitatelné položky** dle § 34 např. o daňovou ztrátu. Tu lze uplatňovat maximálně v pěti následujících zdaňovacích obdobích po období, za které byla vyměřena. Dále je možné snížit základ daně až o 100% výdajů vynaložených na realizaci projektů výzkumu a vývoje.

Od takto upraveného daňového základu lze odečíst dle § 20 hodnotu darů a to ve výši minimálně 2 000 Kč a maximálně 5% upraveného daňového základu.

Sazba daně dle § 21 odst. 1 činí 19% ze základu daně sníženého o odčitatelné položky (§ 34) a o položky snižující základ daně (§ 20) následně zaokrouhleného na celé tisícikoruny dolů. U investičních fondů, penzijních fondů a podílových fondů činí podle

§ 21 odst. 2 a 3 sazba daně 5%. Dle § 21 odst. 4 se na příjmy, které tvoří samostatný základ daně, vztahuje sazba daně 15%.

Vypočtenou daň lze stejně jako daň z příjmů fyzických osob snížit o **slevu na dani**. Jedná se buď podle § 35 o slevu na zaměstnance se zdravotním postižením nebo podle § 35a o slevu pro držitele příslibu investiční pobídky.

Zdaňovacím obdobím je podle § 17a kalendářní rok nebo hospodářský rok.

Daňové přiznání se podává do tří měsíců po uplynutí zdaňovacího období. (§ 136 odst. 1 z. č. 280/2009 Sb., daňový řád, v platném znění) Poplatník, který má zákonnou povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, nebo jehož daňové přiznání zpracovává a podává daňový poradce, podává přiznání nejdéle do šesti měsíců po uplynutí zdaňovacího období. (§ 136 odst. 2 z. č. 280/2009 Sb., daňový řád, v platném znění) Daň je splatná v poslední den lhůty stanovené pro podání daňového přiznání. (§ 135 odst. 3 z. č. 280/2009 Sb., daňový řád, v platném znění)

2.1.2 Majetkové daně

2.1.2.1 Daň z nemovitostí

Daň z nemovitostí upravuje zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, v platném znění.

Daň z pozemků

Předmětem daně jsou podle § 2 pozemky na území České republiky vedené v katastru nemovitostí. Pozemky, které jsou od daně z pozemků osvobozeny, jsou definovány v § 4 odst. 1 a jedná se např. o pozemky ve vlastnictví státu nebo obce, pozemky určené pro veřejnou dopravu nebo pozemky ve vlastnictví veřejných výzkumných institucí.

Poplatníkem daně je podle § 3 odst. 1 vlastník pozemku. U pronajatých pozemků je dle § 3 odst. 2 poplatníkem nájemce. Pokud má povinnost platit daň z pozemku více poplatníků, platí daň dle § 3 odst. 5 společně a nerozdílně.

Základem daně je dle § 5 u pozemků, orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů a trvalých travních porostů cena půdy zjištěná násobením skutečné výměry pozemku v m² a průměrnou cenou půdy stanovenou na 1 m². U pozemků hospodářských lesů a rybníků s intenzivním a průmyslovým chovem ryb je základem

daně cena pozemku zjištěná podle platných cenových předpisů k 1. lednu zdaňovacího období nebo součin skutečné výměry pozemku v m² a částky 3,80 Kč. U ostatních pozemků je základem daně skutečná výměra pozemku v m² zjištěná k 1. lednu zdaňovacího období.

Sazby daně jsou definovány v § 6. U pozemků, kde je základem daně cena půdy, je sazba daně vyjádřena v %. U ostatních pozemků jsou sazby daně pevné a diferencované podle druhu pozemku. Základní sazba daně se podle § 6 odst. 4 u stavebních pozemků násobí koeficientem podle počtu obyvatel v den posledního sčítání lidu (koeficient je v rozmezí 1,0 až 4,5). Dle § 12 může obec obecně závaznou vyhláškou pro všechny nemovitosti na území celé obce stanovit jeden místní koeficient ve výši 2,3,4 nebo 5 a tímto koeficientem vynásobit daň poplatníka za jednotlivé nemovitosti (výjimkou jsou pozemky orné půdy, chmelnic, zahrad, ovocných sadů a trvalých travních porostů.

Daň ze staveb

Předmětem daně jsou podle § 7 odst. 1 stavby na území České republiky, na které byl vydán kolaudační souhlas, stavby způsobilé k užívání na základě oznámení stavebnímu úřadu, stavby, pro které bylo vydáno kolaudační rozhodnutí nebo kolaudačnímu rozhodnutí podléhající a užívané. Dále jsou předmětem daně byty a nebytové prostory včetně podílu na společných částech stavby, které jsou evidovány v katastru nemovitostí. V § 7 odst. 2 a 4 jsou vymezeny stavby, které nejsou předmětem daně např. stavby sloužící veřejné dopravě.

Zákon též stanoví, které ze staveb jsou osvobozeny a to v § 9. Jedná se např. o stavby ve vlastnictví státu, ve vlastnictví té obce, na jejímž katastrálním území se nacházejí, stavby, sloužící školám a školským zařízením, za podmínky, že nejsou využívány k podnikatelské činnosti.

Poplatníkem daně je podle § 8 vlastník stavby, bytu či nebytového prostoru, dále pak organizační složka státu, státní organizace nebo právnická osoba, které se právo trvalého užívání změnilo na výpůjčku.

Základem daně je podle § 10 výměra půdorysu nadzemní části stavby v m² (zastavěná plocha) podle stavu k 1. lednu zdaňovacího období. Základem daně z bytu nebo ze samostatného nebytového prostoru je výměra podlahové plochy bytu v m² nebo výměra

podlahové plochy samostatného nebytového prostoru v m² podle stavu k 1. lednu zdaňovacího období, vynásobená koeficientem 1,20 (upravená podlahová plocha).

Sazby daně jsou definovány v § 11. U staveb a bytů jsou pevné (v Kč/m²) a diferencované podle jednotlivých druhů staveb. Základní sazba daně se u obytných domů a bytů a ostatních staveb tvořících příslušenství násobí dle § 11 odst. 3 koeficientem přiřazeným k jednotlivým obcím podle počtu obyvatel, který je v rozmezí 1,0 až 4,5. Dle § 12 může obec také stanovit závaznou vyhláškou místní koeficient stejně jako v případě daně z pozemků.

Zdaňovacím obdobím pro daň z pozemků i pro daň ze staveb je dle § 13 kalendářní rok. Ke změnám, které nastanou v průběhu roku, se nepřihlíží.

Daňové přiznání je dle § 13a poplatník povinen podat příslušnému správci daně do 31. ledna zdaňovacího období. Daňové přiznání se nepodává, pokud je poplatník podal v některém z předchozích zdaňovacích období nebo daň byla vyměřena či doměřena v některém z předchozích zdaňovacích období a ve srovnání s tímto předchozím zdaňovacím obdobím nedošlo ke změně okolností rozhodných pro vyměření daně. Nepřesáhne-li roční daň částku 5 000 Kč, je splatná najednou, a to nejpozději do 31. května běžného zdaňovacího období. (§ 15 odst. 2) Pokud je daň vyšší, lze ji uhradit ve dvou stejných splátkách do 31. května a do 30. listopadu běžného zdaňovacího období. (§ 15 odst. 1)

2.1.2.2 Daně převodové

Převodové daně jsou zakotveny v zákoně č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, v platném znění. Jde o majtkové daně jednorázové povahy, které souvisejí s převodem určitého majetku.

Pro účely stanovení daně dědické a darovací se dle § 11 rozdělují všechny osoby do tří skupin podle příbuzenského stavu.

Daň dědická

Předmětem daně je dle § 3 nabytí majetku děděním. Majetkem se rozumí buď nemovitosti (věci nemovité, byty a nebytové prostory) nebo movitý majetek (věci movité, cenné papíry, peněžní prostředky v české i cizí měně, pohledávky, majtková

práva a jiné majetkové hodnoty). O předmětu daně rozhodují 2 faktory a to státní občanství a trvalý pobyt. Pokud byl zůstavitel v době smrti občanem ČR a měl zde i trvalý pobyt, vybírá se daň z celého jeho movitého majetku. Pokud byl občanem ČR a neměl zde trvalý pobyt, vybírá se daň pouze z majetku v tuzemsku. V případě, že nebyl občanem ČR, vybírá se daň z majetku v tuzemsku.

Dle § 19 odst. 1 je od daně zcela osvobozeno nabytí majetku děděním, pokud k němu dochází mezi osobami zařazenými v I. a ve II. skupině. U osob ve III. skupině je podle § 19 odst. 2 osvobozeno např. nabytí movitých věcí osobní potřeby u fyzických osob, vkladů na účtech u bank a peněžních prostředků, pokud úhrnná částka všech těchto hodnot u každého jednotlivého poplatníka nepřesahuje 20 000 Kč. Daň se vybere jen z části převyšující uvedenou částku.

Poplatníkem daně je dle § 2 dědic, který nabytí dědictví nebo jeho část ze závěti, ze zákona nebo z obou těchto právních důvodů.

Základem daně je podle § 4 cena majetku nabytého dědicem snížené o prokázané dluhy zůstavitele, majetek osvobozený od daně dědické, pohřebné a odměny společně s výdaji notáře.

Sazby daně jsou klouzavě progresivní a jsou definovány v § 12 až 14. Vypočtená daň se dále násobí koeficientem 0,5.

Daňové přiznání se dle § 21 podává do 30 dnů od rozhodného dne. Správce daně následně daň vypočte a vyměří platebním výměrem. Poplatník je dle § 18 povinen daň zaplatit do 30 dnů ode dne od doručení platebního výměru.

Daň darovací

Předmětem daně je dle § 6 bezúplatné nabytí majetku. Majetkem se pro tento účel rozumí nemovitosti, movitý majetek a jiný majetkový prospěch.

Dle § 19 odst. 3 je od daně zcela **osvobozeno** nabytí majetku darováním, pokud k němu dochází mezi osobami zařazenými v I. a ve II. skupině. U osob ve III. skupině je dle § 19 odst. 4 osvobozeno např. nabytí movitých věcí osobní potřeby u fyzických osob, vkladů na účtech u bank a peněžních prostředků, pokud úhrnná částka všech těchto hodnot nepřevyšuje u každého poplatníka 20 000 Kč. Daň se vybere jen z části převyšující uvedenou částku.

Poplatníkem daně je dle § 5, ten kdo majetek získal tedy nabyvatel. V případě darování do zahraničí je poplatníkem daně dárce. Pokud není dárce poplatníkem, je ručitelem.

Základem daně je dle § 7 cena majetku snížená o prokázané dluhy, cenu majetku osvobozeného od daně darovací a o clo a daň v případě, že se jedná o darování ze zahraničí.

Sazby daně jsou totožné se sazbami daně dědické s tím rozdílem, že už se vypočtená výše daně nenásobí koeficientem 0,5. Pro bezúplatně nabyté povolenky se používá podle § 14a lineární sazba 32%.

Daňové přiznání se dle § 21 podává do 30 dnů od rozhodného dne. Správce daně následně daň vypočte a vyměří platebním výměrem. Poplatník je dle § 18 povinen daň zaplatit do 30 dnů ode dne od doručení platebního výměru.

Daň z převodu nemovitostí

Předmětem daně je dle § 9 odst. 1 úplatný převod nebo přechod vlastnictví k nemovitostem a vzájemné výměny nemovitostí.

§ 20 odst. 3 definuje převody, které jsou od daně z převodu nemovitostí osvobozeny a jde např. o převod nebo přechod vlastnictví k nemovitosti z vlastnictví nebo do vlastnictví ČR nebo jiného evropského státu.

Poplatníkem daně je dle § 8 odst. 1 převodce, tedy prodávající, nabyvatel je ručitelem. Pokud jde o výměnu nemovitostí, jsou povinni platit daň společně a nerozdílně převodce i nabyvatel.

Základem daně je cena nemovitosti zjištěná podle zvláštního předpisu (cena odhadní) nebo cena sjednaná (cena kupní). Základem daně je ale dle § 10 odst. 1 vždy ta cena, která je z těchto cen vyšší.

Sazba daně je jednotná a lineární. Sazbu daně definuje § 15 a její výše je 3%.

Daňové přiznání se podává dle § 21 odst. 2 nejpozději do konce třetího měsíce následujícího po měsíci, v němž byl zapsán vklad práva do katastru nemovitostí, nebo nabyta účinnost smlouva o úplatném převodu vlastnictví k nemovitosti, která není evidována v katastru nemovitostí.

Poplatník je povinen si svoji daňovou povinnost vypočítat a v termínu podání přiznání ji zaplatit. (§ 135 odst. 3 z. č. 280/2009 Sb., daňový řád, v platném znění)

2.1.2.3 Daň silniční

Silniční daň byla do daňové soustavy ČR zavedena 1. 1. 1993 a představuje zcela nový typ daně. Silniční daň upravuje zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, v platném znění.

Předmětem daně jsou podle § 2 silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla registrovaná a provozovaná v České republice, pokud jsou používána k podnikání nebo k jiné samostatně výdělečné činnosti a dále vozidla s největší povolenou hmotností nad 3,5 tuny, která jsou výlučně určena k přepravě nákladů.

V § 3 jsou definována vozidla osvobozená od silniční daně a jedná se např. o vozidla pro úpravu pozemní komunikace nebo vozidla ozbrojených sil.

Poplatníkem daně je na základě § 4 fyzická nebo právnická osoba, která je provozovatelem vozidla registrovaného v České republice v registru vozidel a je zapsána v technickém průkazu nebo osoba, která užívá vozidlo, v jehož technickém průkazu je zapsána osoba, která zemřela. Poplatníkem je též zaměstnavatel, který vyplácí cestovní náhrady svému zaměstnanci.

Základem daně je podle § 5 u osobních automobilů, s výjimkou osobních automobilů na elektrický pohon, zdvihový objem motoru v cm^3 . U návěsů je základem daně součet největších povolených hmotností na nápravy v tunách a počet náprav a u ostatních vozidel největší povolená hmotnost v tunách a počet náprav.

Sazby daně jsou pevné a diferencované podle druhu vozidla. Jsou stanoveny pevnými částkami ze základu daně jako roční pro každé jednotlivé vozidlo. Dle § 6 činí sazby daně u osobních automobilů dle objemu motoru 1 200 – 4 200 Kč. U návěsů a ostatních vozidel činí podle § 6 sazba daně 1 800 – 44 100 Kč a to podle počtu náprav. Pokud je poplatníkem daně zaměstnavatel, který hraří cestovní náhrady svému zaměstnanci, pak činí sazba daně 25 Kč za každý den použití vozidla, v případě, že je tato varianta pro poplatníka výhodnější.

Sazba daně se dále podle § 6 upravuje. Sazba daně se například snižuje o 25% u vozidel určených pro činnost výrobní povahy v rostlinné výrobě. Dále se sazba daně u vozidel

snižuje o 48% po dobu následujících 36 kalendářních měsíců od data jejich první registrace, o 40% po dobu následujících 36 kalendářních měsíců a o 25% po dobu následujících 36 kalendářních měsíců. Oproti tomu se sazba daně zvyšuje o 25% u vozidel registrovaných do 31. prosince 1989.

Zdaňovacím obdobím je dle § 13 kalendářní rok.

Daňové přiznání se dle § 15 podává nejpozději do 31. ledna kalendářního roku následujícího po uplynutí zdaňovacího období.

Dle § 10 se daň platí ve formě záloh na daň, které jsou splatné do 15. dubna, 15. července, 15. října a 15. prosince. Rozhodným obdobím je kalendářní čtvrtletí bezprostředně předcházející kalendářnímu měsíci, na který připadl termín splatnosti zálohy. U zálohy splatné 15. prosince jsou rozhodným obdobím měsíce říjen a listopad.

2.2 Nepřímé daně

2.2.1 Univerzální daně

2.2.1.1 Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty byla zavedena v ČR od 1. 1. 1993 a nahradila tak daň z obrátu. Jedná se o univerzální nepřímou daň, která je upravena zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, v platném znění.

Předmětem daně je dle § 2 dodání zboží nebo převod nemovitosti za úplatu osobou povinnou k dani, poskytnutí služby za úplatu osobou povinnou k dani, pořízení zboží z jiného členského státu EU za úplatu, uskutečněné v tuzemsku osobou povinnou k dani nebo dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku.

Od daně jsou bez nároku na odpočet daně dle § 51 osvobozeny např. poštovní služby, rozhlasové a televizní vysílání nebo pojišťovací činnosti. Plnění osvobozená od daně s nárokem na odpočet jsou definována v § 63 a jsou to např. dodání zboží do jiného členského státu EU nebo poskytnutí služby do třetí země.

Poplatníkem daně je spotřebitel, který kupuje zboží nebo službu zatíženou daní anebo je dovozcem zboží do třetích zemí.

Plátcem daně je dle § 94 osoba povinná k dani, která má místo nebo sídlo podnikání v tuzemsku, jejíž obrat za nejvýše 12 kalendářních měsíců přesáhne částku 1 milion Kč. Osoba povinná k dani, která tohoto limitu nedosáhne, je od uplatnění daně osvobozena. Dle § 5 je osobou povinnou k dani fyzická nebo právnická osoba, která samostatně uskutečňuje ekonomickou činnost.

Základem daně je podle § 36 vše, co jako úplatu obdržel nebo má obdržet plátcem za uskutečněné zdanitelné plnění, včetně částky na úhradu spotřební daně od osoby, pro kterou je zdanitelné plnění uskutečněno, nebo od třetí osoby, bez daně za toto plnění.

Sazby daně jsou lineární a diferencované podle předmětu daně. Sazba daně má dvě úrovně a to základní sazbu daně a sníženou sazbu daně. Pro rok 2012 je hodnota základní sazby daně 20% a hodnota snížené sazby daně 14%.

Zdaňovací období je uvedeno v § 99 a je závislé na výši obratu plátce daně. Pokud obrat plátce daně nedosáhl za předcházející kalendářní rok 10 miliónů Kč, je zdaňovacím obdobím kalendářní čtvrtletí. Pokud ale obrat plátce za předcházející rok dosáhl 10 miliónů Kč, je zdaňovacím obdobím kalendářní měsíc. Plátcem, jehož obrat za předcházející kalendářní rok dosáhl částky alespoň 2 milióny Kč, je oprávněn vybrat si za zdaňovací období buď kalendářní měsíc, nebo kalendářní čtvrtletí.

Daňové přiznání se podle § 101 podává do 25 dnů po skončení zdaňovacího období a vlastní daňová povinnost je splatná ve lhůtě pro podání daňového přiznání.

2.2.2 Selektivní daně

2.2.2.1 Spotřební daně

Spotřební daně upravuje zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, v platném znění. Zákon upravuje zdaňování následujících výrobků:

Minerálních olejů

Lihu

Piva

Vína a meziproductů

Tabákových výrobků

Předmětem daně jsou podle § 7 vybrané výrobky na daňovém území Evropského společenství vyrobené nebo na daňové území Evropského společenství dovezené.

Osvobození od daně je řešeno v § 11 a jedná se např. o výrobky dovezené, pokud se na ně vztahuje osvobození příležitostného dovozu zboží v osobních zavazadlech cestujícího. Další osvobození je pak řešeno podle jednotlivých výrobků. V § 49 je definováno osvobození od daně z minerálních olejů a jedná se např. o pohonné hmoty pro leteckou dopravu s výjimkou minerálních olejů používaných pro soukromé rekreační létání. V § 71 a v § 72 je definováno osvobození od daně z lihu a jde např. o lih pro výrobu a přípravu léčiv. V § 86 je definováno osvobození od daně z piva a jde např. o pivo pro výrobu octa nebo pro výrobu a přípravu léčiv. V § 97 je definováno osvobození od daně z vína a meziproductů a jde např. o víno pro výrobu přísad při výrobě potravin a nápojů, jejichž obsah alkoholu nepřesahuje 1,2% objemových. V § 105 je uvedeno osvobození od daně tabákových výrobků a jedná se např. o tabákové výrobky odebrané jako vzorky celním úřadem.

Poplatníkem daně je konečný spotřebitel.

Plátcem daně je dle § 4 fyzická nebo právnická osoba, která je provozovatelem daňového skladu, dále pak osoba, která je oprávněným příjemcem, odesílatelem nebo výrobcem, jemuž vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit v souvislosti s uvedením vybraných výrobků do volného daňového oběhu anebo osoba, jíž vznikla povinnost přiznat daň při dovozu zboží.

Daňový sklad je dle § 3 prostorově ohraničené místo na daňovém území ČR, ve kterém provozovatel daňového skladu vybrané výrobky vyrábí, zpracovává, skladuje, přijímá nebo odesílá.

Základem daně se zabývají různé § pro jednotlivé výrobky.

Podle § 47 je základem daně z minerálních olejů množství minerálních olejů vyjádřené v 1 000 litrech.

Podle § 69 je základem daně z lihu množství lihu vyjádřené v hektolitrech etanolu.

Podle § 84 je základem daně z piva množství piva vyjádřené v hektolitrech.

Podle § 95 je základem daně z vína a meziproductů množství vína a meziproductů vyjádřené v hektolitrech.

Podle § 102 je základem daně z tabákových výrobků pro procentní část daně u cigaret cena pro konečného spotřebitele. Pro pevnou část daně u cigaret je množství vyjádřené v kusech. Základem daně u doutníků a cigarillos je množství vyjádřené v kusech a u tabáku ke kouření množství vyjádřené v kg.

Sazby daně jsou pevné a diferencované podle skupin výrobků. V rámci skupin vybraných výrobků jsou sazby dále rozdílné podle různých vlastností výrobků. Zvláštností je sazba daně u cigaret, která je dle § 104 kombinací sazby pevné a procentní. Dále je stanovena minimální sazba daně ve výši 2,10 Kč/ks.

Zdaňovacím obdobím je dle § 17 kalendářní měsíc.

Daňové přiznání se dle § 18 podává jednotlivě za každou daň celnímu úřadu, a to do 25. dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém vznikla daňová povinnost. Daň je splatná do 40. dne po skončení zdaňovacího období s výjimkou daně z lihu, která je splatná dle § 77 ve lhůtě 55 dnů po skončení zdaňovacího období. U daně z tabákových výrobků plní dle § 116 funkci daňového přiznání objednávka tabákových nálepek a daň je zaplácena jejich použitím. Dle § 119 vzniká povinnost uhradit tabákové nálepky jejich odběrem a odběratel je povinen je uhradit do 60 dnů od jejich odebrání.

2.2.2.2 Ekologické daně

Ekologické daně upravuje zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, v platném znění. Tento zákon nabyl účinnosti 1. 1. 2008 a na jeho základě se v České republice vybírají tři ekologické daně:

Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů

Daň z pevných paliv

Daň z elektřiny

Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů

Předmětem daně je podle § 4 plyn určený k použití pro pohon motorů, pro výrobu tepla a k dalšímu použití například pro stacionární motory nebo pro stroje používané při stavbách.

Osvobození od daně je definováno v § 8 jedná se např. o plyn k výrobě elektřiny, nebo o plyn použitý jako pohonná hmota pro plavby ve vodách na daňovém území.

Plátcem daně je dle § 3 dodavatel, který na území České republiky dodal plyn konečnému spotřebiteli.

Základem daně je podle § 6 množství plynu v MWh spalného tepla.

Sazby daně jsou pevné na jednotku množství a diferencované podle účelu použití. Jednotlivé sazby jsou stanoveny v § 6.

Daň z pevných paliv

Předmětem daně jsou podle § 4 pevná paliva jako černé uhlí a hnědé uhlí, brikety a koks.

Osvobození od daně je definováno v § 8 a jedná se o paliva určená k výrobě elektřiny. Nabytá pevná paliva osvobozená od daně jinak než výrobou může pouze konečný spotřebitel, který je držitelem povolení k nabytí pevných paliv osvobozených od daně.

Plátcem daně je podle § 3 dodavatel, který na daňovém území dodal pevná paliva konečnému spotřebiteli.

Základem daně je dle § 6 množství pevných paliv vyjádřené v GJ spalného tepla.

Sazba daně je jednotná a pevná. Dle § 6 činí 8,50 Kč/GJ spalného tepla.

Daň z elektřiny

Předmětem daně je dle § 4 elektřina.

Osvobození od daně je definováno v § 8 a jedná se např. o elektřinu ekologicky šetrnou.

Poplatníkem daně je u všech ekologických daní konečný spotřebitel.

Plátcem daně je dle § 3 dodavatel, který na daňovém území dodal elektřinu konečnému spotřebiteli.

Základem daně je dle § 6 množství elektřiny v MWh

Sazba daně je jednotná a pevná. Dle § 6 činí 28,30 Kč/MWh.

Zdaňovacím obdobím je dle příslušných paragrafů pro všechny ekologické daně kalendářní měsíc.

Daňové přiznání je plátce daně dle příslušných paragrafů povinen předložit do 25. dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém tato povinnost vznikla a zároveň je povinen do tohoto data daň zaplatit.

3 DAŇOVÁ SOUSTAVA SLOVENSKA

Daňová soustava na Slovensku byla zavedena 1. 1. 1993 a její zavedení souvisí se vznikem samostatného Slovenska. K velkým změnám v daňové soustavě pak došlo v roce 2004 na základě daňové reformy, kdy byla mimo jiné zavedena jednotná daň z příjmu fyzických i právnických osob i DPH a to ve výši 19%. Dále došlo např. ke zrušení daně darovací, daně dědické a daně z převodu nemovitostí.

Daně tvořící daňovou soustavu Slovenska jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka č. 4: Daně tvořící daňovou soustavu Slovenska v roce 2012

PŘÍMÉ DANĚ
Daň z příjmů fyzických osob Daň z příjmů právnických osob
NEPŘÍMÉ DANĚ
Daň z přidané hodnoty Daň z alkoholických nápojů Daň z tabákových výrobků Daň z minerálního oleje Daň z elektřiny, uhlí a zemního plynu
MÍSTNÍ DANĚ
Daň z nemovitostí Daň ze psa Daň za užívání veřejného prostranství Daň za ubytování Daň z prodejních automatů Daň z nevýherního hracího přístroje Daň za vjezd a setrvání motorového vozidla v historické části města Daň z jaderného zařízení Silniční daň

Zdroj: vlastní zpracování dle daňových zákonů Slovenska v platném znění, 2012

3.1 Přímé daně

3.1.1 Daň z příjmů fyzických osob

Tato daň je upravena zákonem č. 595/2003 Sb., o daních z příjmů, v platném znění.

Poplatníkem daně jsou podle § 2 fyzické osoby. Tyto FO jsou rozděleny do dvou skupin a to na daňové rezidenty a daňové nerezidenty. Daňovými rezidenty jsou poplatníci, kteří mají na území Slovenska bydliště nebo se zde zdržují minimálně 183 dní v daném kalendářním roce. Jejich daňová povinnost se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů v tuzemsku, tak na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. Daňovými nerezidenty jsou poplatníci, kteří se na území Slovenska zdržují jen za účelem studia nebo léčby. Jejich daňová povinnost se vztahuje jen na příjmy plynoucí ze zdrojů v tuzemsku.

Předmětem daně jsou dle § 3 veškeré příjmy vztahující se k fyzické osobě s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně. Tyto příjmy jsou definovány v odst. 2 a jedná se např. o úvěry. Příjmy, které jsou předmětem daně, se člení do následujících skupin:

- příjmy ze závislé činnosti (§ 5)
- příjmy z podnikání a z jiné samostatné činnosti a z pronájmu (§ 6)
- příjmy z kapitálového majetku (§ 7)
- ostatní příjmy (§ 8)

Příjmy, které jsou od daně osvobozeny, jsou uvedeny v § 9 a jedná se např. o dávky a příspěvky na zabezpečení základních životních podmínek a řešení hmotné nouze.

Základem daně je dle § 4 součet jednotlivých základů daně podle jednotlivých příjmů uvedených v § 5 až 8. Tento základ je možné snížit o nezdanitelné části základu daně.

Nezdanitelná část základu daně, o kterou lze snížit základ daně, je dle § 11:

19,2 násobek životního minima platného k 1. lednu příslušného zdaňovacího období ročně na poplatníka – pokud příjem poplatníka nepřesáhne 100 násobek životního minima.

19,2 násobek životního minima platného k 1. lednu příslušného zdaňovacího období ročně na vyživovanou manželku – pokud jeho příjem nepřesáhne 176,8 násobek životního minima a manželka nemá vlastní příjem.

Sazba daně je jednotná a dle § 15 činí 19% ze základu daně sníženého o daňovou ztrátu.

Vypočtenou daň lze ještě snížit o **daňový bonus**, pokud poplatníkovi vznikne podle § 33 nárok na jeho uplatnění. Daňový bonus je možné uplatnit pouze do výšky daně vypočítané za zdaňovací období. Pokud částka daňového bonusu je vyšší než vypočítaná daň, musí poplatník požádat o vyplacení rozdílu u místně příslušného správce daně.

Zdaňovacím obdobím je dle § 2 kalendářní rok.

Daňové přiznání se dle § 49 podává do 3 měsíců po uplynutí zdaňovacího období. Ve lhůtě na podání daňového přiznání je poplatník povinen i daň zaplatit. Daň se podle § 46 neplatí, pokud ve zdaňovacím období nepřesáhne částku 16,6 EUR.

3.1.2 Daň z příjmů právnických osob

Tato daň je upravena stejně jako daň z příjmů fyzických osob zákonem č. 595/2003 Sb., o daních z příjmů, v platném znění.

Poplatníkem daně s neomezenou daňovou povinností je dle § 2 právnická osoba, která má na území Slovenska sídlo nebo má na území místo, kde se přijímají všechna řídicí a obchodní rozhodnutí statutárních orgánů a dozorčích orgánů, i když adresa tohoto místa není zapsaná v obchodním rejstříku.

Předmětem daně se zabývá § 12, podle kterého je předmět daně závislý na právní formě poplatníka, například u právnických osob, které nebyli založené za účelem podnikání, jsou předmětem daně příjmy z činností, při kterých se dosahuje zisk anebo kterými se dá zisk dosáhnout. Všeobecně se dá říci, že se jedná o příjmy plynoucí z poskytování služeb, prodeje zboží nebo majetku právnické osoby, které nejsou osvobozeny od daně podle § 13.

Mezi příjmy, které jsou definovány v § 13, jako příjmy osvobozené od daně patří např. příjmy obcí a vyšších územních celků z pronájmu a prodeje jejich majetku nebo finanční prostředky plynoucí z grantů poskytovaných na základě mezinárodních smluv, kterými je Slovenská republika vázána.

Základem daně se zabývá § 14 až 29. U daně z příjmů PO se rozlišují příjmy, které patří do společného základu daně a příjmy, které se zdaňují daní vybíranou srážkou. Při zjišťování základu daně se dle § 17 vychází z rozdílu mezi příjmy a výdaji nebo z výsledku hospodaření. Tento výsledek hospodaření popřípadě rozdíl mezi příjmy a výdaji se dále upravuje a to tak, že se zvýší o sumy, které nelze zahrnout do daňových nákladů, o sumy, které nejsou součástí výsledku hospodaření, ale jsou zahrnované do základu daně a sníží se o sumy, které jsou součástí výsledku hospodaření, ale nezahrnují se do základu daně.

Sazba daně je jednotná a dle § 15 činí 19% z upraveného základu daně.

Zdaňovací období je dle § 2 kalendářní rok.

Daňové přiznání se dle § 49 podává do 3 měsíců po uplynutí zdaňovacího období. Ve lhůtě na podání daňového přiznání je poplatník povinen i daň zaplatit. Dle § 43 je poplatník, jehož daň za předchozí zdaňovací období vypočítaná podle odst. 6 přesáhla částku 1 659,7 EUR, je povinen platit zálohy na daň. Zálohy na daň mohou být buď měsíční, nebo čtvrtletní podle výše vypočítané daně.

Dle § 45 pokud plynou poplatníkovy příjmy ze země, se kterou má Slovenská republika podepsanou smlouvu o zamezení dvojitého zdanění, může část příjmu zdanit v této zemi. Daň zaplacená v zahraničí se pak podle určitých pravidel odečte od jeho daňové povinnosti na Slovensku.

3.2 Nepřímé daně

3.2.1 Daň z přidané hodnoty

Tuto daň upravuje na Slovensku zákon č. 222/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, v platném znění.

Předmětem daně je dle § 2 dodání zboží za protihodnotu v tuzemsku uskutečněné zdanitelnou osobu, poskytnutí služby za protihodnotu v tuzemsku uskutečněné zdanitelnou osobu, pořízení zboží za protihodnotu v tuzemsku z jiného členského státu, dovoz zboží do tuzemska. § 28 až §48 definuje osvobození od daně a jedná se např. o finanční služby nebo o prodej poštovních cenin a kolků.

Poplatníkem daně je stejně jako v České republice spotřebitel, který kupuje zboží nebo službu zatíženou daní anebo je dovozcem zboží do třetích zemí.

Plátcem daně je dle § 3 každá osoba, která vykonává nezávisle jakoukoliv ekonomickou činnost bez ohledu na účel anebo výsledky této činnosti. Ekonomickou činností se rozumí každá činnost, ze které je dosahován příjem a která zahrnuje činnost výrobců, obchodníků a dodavatelů služeb. Dle § 4 je každá osoba, která dosáhla za nejméně 12 po sobě následujících měsíců obrát 49 790 EUR, povinná podat žádost o registraci k dani do 20. dne kalendářního měsíce, který následuje po měsíci, ve kterém dosáhla stanovený obrát.

Základem daně je dle § 22 při dodání služby nebo zboží vše, co tvoří protihodnotu, kterou dodavatel přijal anebo má přijmout od příjemce plnění nebo od jiné osoby za dodání služby nebo zboží snížené o daň. Do základu daně se zahrnují i jiné daně, cla a poplatky, související náklady apod.

Sazba daně je definována v § 27. Podle § 85j je ale na přechodnou dobu stanovena na 20% ze základu daně. V zákoně o DPH v příloze 7 jsou definovány položky, na které je uplatňována snížená sazba daně 10%. Jedná se např. o farmaceutické výrobky.

Zdaňovací období je uvedeno v § 77 a je závislé na výši obrátu plátce daně. Pokud obrát plátce daně nedosáhl za předcházející kalendářní rok 331 939,19 EUR, zdaňovacím obdobím je kalendářní čtvrtletí. Pokud ale plátce daně dosáhl obrátu vyššího, je zdaňovacím obdobím kalendářní měsíc.

Daňové přiznání se podle § 78 podává do 25 dnů po skončení zdaňovacího období a vlastní daňová povinnost je splatná ve lhůtě pro podání daňového přiznání.

3.2.2 Daň z alkoholických nápojů

Tuto daň upravuje zákon č. 530/2011 Sb., zákon o spotřební dani z alkoholických nápojů, v platném znění.

Předmětem daně je podle § 4 alkoholický nápoj vyrobený na daňovém území, dodaný na daňové území z jiného členského státu anebo dovezený na daňové území z třetí země. Alkoholickým nápojem se pro účely zákona o spotřební dani z alkoholických nápojů rozumí líh, pivo, víno a meziprodukty. Podle § 7 je od daně osvobozen např.

alkohol, který je odebrán jako vzorek pro účely daňového dozoru nebo jiné úřední kontroly. Osvobození pro jednotlivé alkoholické nápoje pak řeší § 40, § 60 a § 65.

Poplatníkem daně je stejně jako v České republice konečný spotřebitel.

Plátcem daně je dle § 11 osoba, která vydala alkoholický nápoj osobě, která není oprávněná odebrat alkoholický nápoj v pozastavení daně.

Základ daně je pro jednotlivé alkoholické nápoje definován v § 5

- U lihu je základem daně množství lihu vyjádřené v hektolitrech 100% alkoholu
- U vína je základem daně množství vína vyjádřené v hektolitrech
- U meziprojektu je základem daně množství meziprojektu vyjádřené v hektolitrech
- U piva je základem daně množství piva v hektolitrech

Sazba daně je definována v § 7 odst. 1 a je stanovena ve výšce 1 080 EUR. Pro jednotlivé alkoholické nápoje se pak sazba vypočte jakou součin stanoveného koeficientu a určité procentuální části ze základní sazby. Například u alkoholického nápoje, kterým je víno, se sazba daně stanovuje na hektolitr šumivého vína a vypočítá se jako součin 59% ze stanovené sazby daně a koeficientu 0,125 nebo u alkoholického nápoje, kterým je pivo se sazba daně vypočítá jakou součin 7,907% ze stanovené sazby daně a koeficientu 0,042.

Zdaňovacím obdobím je dle § 12 kalendářní měsíc.

Daňové přiznání je dle § 12 plátce daně povinen odevzdat celnímu úřadu do 25. dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém vznikla daňová povinnost.

3.2.3 Daň z tabákových výrobků

Tato daň je definována v zákoně č. 106/2004 Sb., o spotřební dani z tabákových výrobků, v platném znění.

Předmětem daně jsou dle § 4 tabákové výrobky vyrobené na daňovém území, dodané na daňové území z jiného členského státu anebo dovezené na daňové území z třetí země. Tabákové výrobky osvobozené od daně jsou definovány v § 7 a 8.

Poplatníkem daně je stejně jako v ČR konečný spotřebitel.

Plátcem daně je dle § 12, která vydala tabákové výrobky osobě, která není oprávněná odebrat tabákové výrobky v pozastavení daně.

Základem daně je dle § 5 množství tabákových výrobků vyjádřené v kusech nebo v kilogramech s výjimkou cigaret. U cigaret je základem daně počet kusů cigaret ve spotřebitelském balení cigaret a cena cigaret uvedená na kontrolní známce.

Sazby daně jsou definovány v § 6. S výjimkou cigaret jsou sazby pevné a diferencované podle druhu tabákových výrobků. U cigaret je sazba daně kombinovaná. Pro část základu daně vyjádřenou počtem kusů je sazba pevná, pro část základu vyjádřenou cenou cigaret je sazba procentuelní. U cigaret je dále stanovena minimální sazba daně a to 90 EUR/1 000 kusů.

Zdaňovacím obdobím je dle § 13 kalendářní měsíc.

Daňové přiznání je dle § 13 plátce daně povinen odevzdat celnímu úřadu do 25. dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém vznikla daňová povinnost.

3.2.4 Daň z minerálního oleje

Tuto daň upravuje zákon č. 98/2004 Sb., o spotřební dani z minerálního oleje, v platném znění.

Předmětem daně jsou dle § 4 minerální oleje vyrobené na daňovém území, dodané na daňové území z jiného členského státu anebo dovezené na daňové území z třetí země. Dle § 10 je osvobozen od daně např. minerální olej použitý na kombinovanou výrobu elektřiny a tepla.

Poplatníkem daně je stejně jako v České republice konečný spotřebitel.

Plátcem daně je dle § 13 osoba, která vydala minerální olej osobě, která není oprávněná odebrat minerální olej v pozastavení daně.

Základem daně je dle § 5 množství minerálního oleje vyjádřené v litrech.

Sazba daně je definována v § 6. Je pevná a diferencovaná pro jednotlivé oleje.

Zdaňovacím obdobím je dle 14 kalendářní měsíc.

Daňové přiznání je dle § 14 plátce daně povinen odevzdat celnímu úřadu do 25. dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém vznikla daňová povinnost.

3.2.5 Daň z elektřiny, uhlí a zemního plynu

Tuto daň upravuje zákon č. 609/2007 Sb., o spotřební dani z elektřiny, uhlí a zemního plynu, v platném znění.

Daň z elektřiny

Předmětem daně je dle § 4 elektřina. Dle § 7 je od daně osvobozena např. elektřina používaná na přepravu osob nebo nákladů.

Poplatníkem daně je konečný spotřebitel.

Plátcem daně je dle § 10 osoba, která dodala na daňovém území elektřinu konečnému spotřebiteli.

Základem daně je dle § 5 množství elektřiny vyjádřené v megawatthodinách.

Sazba daně je jednotná a pevná a dle § 6 činí 1,32 EUR/MWh.

Zdaňovacím obdobím je dle § 12 kalendářní měsíc.

Daňové přiznání je dle § 12 plátce daně povinen odevzdat do 25. dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém vznikla daňová povinnost.

Daň z uhlí

Předmětem daně je dle § 16 černé a hnědé uhlí, koks a polokoks z černého uhlí a ostatní pevné uhlovodíky. Dle § 19 je od daně osvobozené např. uhlí na výrobu elektřiny.

Poplatníkem daně je konečný spotřebitel.

Plátcem daně je dle § 22 osoba, která dodala na daňovém území uhlí konečnému spotřebiteli.

Základem daně je dle § 16 množství uhlí vyjádřené v tunách.

Sazba daně je jednotná a pevná a dle § 18 činí 10,62 EUR/t.

Zdaňovacím obdobím je dle § 24 kalendářní měsíc.

Daňové přiznání je dle § 24 plátce daně povinen odevzdat do 25. dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém vznikla daňová povinnost.

Daň ze zemního plynu

Předmětem daně je dle § 28 zemní plyn. Dle § 31 je od daně osvobozen např. zemní plyn použitý při mineralogických procesech.

Poplatníkem daně je konečný spotřebitel

Plátcem daně je dle § 34 osoba, která dodala na daňovém území zemní plyn konečnému spotřebiteli.

Základem daně je dle § 29 množství zemního plynu vyjádřené v megawatthodinách.

Sazba daně je pevná a diferencovaná a dle § 30 činí 1,32 EUR/MWh na plyn používaný jako palivo na výrobu tepla a 9,36 EUR/MWh na plyn na výrobu stlačeného zemního plynu určeného na použití jako pohonná látka.

Zdaňovacím obdobím je dle § 36 kalendářní měsíc.

Daňové priznání je dle § 36 plátce daně povinen odevzdat do 25. dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém vznikla daňová povinnost.

3.3 Místní daně

Místní daně jsou příjmem místních samospráv. Ukládá je vyšší územní samosprávný celek, město nebo obec. Jediná daň, kterou ukládá vyšší územní samosprávný celek, je daň z motorových vozidel.

3.3.1 Daň z nemovitostí

Tato daň je na Slovensku upravena zákonem č. 582/2004 Sb., o místních daních a místním poplatku za komunální odpady a drobné stavební práce, v platném znění.

Daň z pozemku

Předmětem daně jsou pozemky na území Slovenské republiky, jejichž konkrétní členění je obsaženo v § 6. Předmětem daně z příjmu nejsou podle § 6 odst. 2 části zastavěných ploch a nádvoří, které jsou zastavěné stavbami, které jsou předmětem daně z bytů a pozemky, na kterých jsou postavené pozemní komunikace. Pozemky, které jsou od daně z pozemků osvobozeny, jsou definovány v § 17 a jedná se např. o pozemky ve vlastnictví obce, která je správcem daně, pozemky veřejně přístupných parků nebo pozemky užívané školami.

Poplatníkem daně je dle § 5 vlastník pozemku, správce, nájemce nebo uživatel pozemku. Pokud je pozemek ve vlastnictví více poplatníků, poplatníkem je každý spoluvlastník podle výše svého spoluvlastnického podílu.

Základem daně je dle § 7 hodnota pozemku, která se zjistí vynásobením výměry pozemků v m² a hodnoty pozemku za 1 m². Hodnota pozemku se stanovuje odlišně pro jednotlivé druhy pozemků.

Sazba daně je jednotná pro všechny druhy pozemků a dle § 8 je hodnota sazby daně 0,25% ze základu daně. Správce daně může podle § 8 všeobecným nařízením roční sazbu daně zvýšit nebo snížit.

Daň ze staveb

Předmětem daně jsou stavby na území Slovenské republiky, jejichž konkrétní členění je obsaženo v § 10. Předmětem daně ze staveb nejsou podle § 10 odst. 3 byty nebo nebytové prostory, které jsou předmětem daně z bytů a přehrady, vodovody, kanalizace a zařízení na ochranu před povodněmi a rozvod tepelné energie. Od daně jsou osvobozeny stavby uvedené v § 17 a jsou to např. stavby ve vlastnictví obce, která je správcem daně, stavby sloužící školám nebo stavby používané pro účely sociální pomoci.

Poplatníkem je dle § 9 vlastník, správce nebo nájemce stavby.

Základem daně je dle § 11 výměra zastavěné plochy v m².

Sazba daně dle § 12 činí 0,033 EUR za každý započatý m² zastavěné plochy

Daň z bytů

Předmětem daně jsou byty a nebytové prostory v bytovém domě, ve kterém alespoň jeden byt nebo nebytový prostor je ve vlastnictví fyzické či právnické osoby.

Poplatníkem daně je dle § 13 vlastník bytu anebo nebytového prostoru. Pokud se jedná o majetek státu, obce nebo vyššího územního celku je poplatníkem správce bytu.

Základem daně je podle § 15 výměra podlahové plochy bytu nebo nebytového prostoru v m².

Sazba daně dle § 16 činí 0,033 EUR za každý započatý m² podlahové plochy bytu nebo nebytového prostoru.

Zdaňovacím obdobím pro daň z pozemku, daň ze staveb i daň z bytů je dle § 3 kalendářní rok.

Daňové přiznání je podle § 19 poplatník povinen podat příslušnému správci daně do 31. ledna toho zdaňovacího období, v kterém mu vznikla daňová povinnost. V dalších zdaňovacích obdobích podává poplatník přiznání jen, pokud nastaly změny, které jsou rozhodné pro vyměření daně z nemovitosti. Splatnost daně dle § 21 je 15 dní ode dne, kdy správcem daně vydané rozhodnutí nabylo právní moci.

3.3.2 Silniční daň

Silniční daň je upravena zákonem 582/2004 Sb., o místních daních a místním poplatku za komunální odpady a drobné stavební práce, v platném znění.

Předmětem daně je dle § 84 motorové vozidlo a přípojné vozidlo, které slouží k podnikání. Od daně jsou podle § 86 osvobozena vozidla, v jejichž dokladech je jako držitel zapsaný vyšší územní celek, do jehož rozpočtu plyne výnos ze silniční daně a vozidla diplomatických misí. Vyšší územní celek může rozhodnout o osvobození nebo o snížení daně např. u vozidel záchranné služby nebo u vozidel linkové osobní dopravy.

Poplatníkem daně je dle § 85 fyzická nebo právnická osoba, která je jako držitel uvedena v dokladech vozidla nebo osoba, která užívá vozidlo, v jehož dokladech je zapsaná osoba, která zemřela nebo právnická osoba, která byla zrušená.

Základem daně je podle §87 u osobních automobilů objem motoru v cm³ a u užitkových vozů a autobusů jejich celková hmotnost v tunách a počet náprav.

Sazbu daně může dle § 88 určit na svém území vyšší územní celek všeobecně závazným nařízením podle zdvihového objemu motoru v cm³, celkové hmotnosti vozidla a počtu náprav.

Zdaňovacím obdobím je dle § 3 kalendářní rok.

Daňové přiznání je dle § 90 povinen poplatník podat do 31. ledna po uplynutí zdaňovacího období. Zálohy na daň je povinen platit dle § 92 ten poplatník, u kterého přesáhne daň u jednoho správce daně 660 EUR. Podle výše daně je pak povinen platit buď čtvrtletní, nebo měsíční zálohy na daň.

Dalšími místními daněmi jsou:

- Daň ze psa
- Daň za užívání veřejného prostranství
- Daň za ubytování
- Daň z prodejních automatů
- Daň z nevýherního hracího přístroje
- Daň za vjezd a setrvání motorového vozidla v historické části města

4 KOMPARACE DAŇOVÝCH SOUSTAV ČR A SLOVENSKA

Viditelný rozdíl mezi daňovými soustavami ČR a Slovenska je již v základním rozdělení daní. V ČR jsou daně členěny na daně přímé a nepřímé. Na Slovensku pak kromě přímých a nepřímých daní existují ještě daně místní, mezi které se na Slovensku řadí i daň z nemovitostí a silniční daň. Dalšími místními daněmi na Slovensku jsou např. daň ze psa, daň za užívání veřejného prostranství nebo daň za ubytování. Tyto daně v daňové soustavě ČR chybí. Tyto platby jsou v ČR ve většině případů též vybírány, ale formou místních poplatků, které upravuje zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, v platném znění. V daňové soustavě Slovenska naopak chybí oproti ČR daně převodové, které byly zrušeny daňovou reformou v roce 2004. Posledním rozdílem v daňových soustavách ČR a Slovenska jsou ekologické daně. Ve Slovenských zákonech termín ekologické daně nenalezneme, protože tyto daně jsou na Slovensku zařazeny mezi daně spotřební. V ČR tyto daně tvoří samostatnou skupinu a jsou upraveny zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů.

4.1 Komparace daně z příjmů fyzických osob

Příjmy, které jsou předmětem této daně, jsou stejné v obou zemích jen s tím rozdílem, že v ČR jsou rozděleny do pěti zákonem určených skupin a na Slovensku jsou rozděleny jen do čtyř skupin. Základ daně představuje v obou zemích částku, o kterou příjmy ve zdaňovacím období přesahují výdaje¹. V zákonech obou zemí jsou pak rozdílně definovány nezdanitelné části základu daně, odečitatelné položky, slevy na dani a odlišná je též sazba daně. Tyto základní konstrukční prvky daně jsou uvedeny v následující tabulce a tak je možné vidět rozdíly mezi ČR a Slovenskem.

¹ Výjimkou jsou v ČR příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (§ 6) a na Slovensku příjmy ze závislé činnosti (§ 5). U těchto příjmů jsou v ČR základem daně (dílním základem daně) příjmy ze závislé činnosti nebo funkční požitky zvýšené o částku odpovídající pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistnému na všeobecné zdravotní pojištění, které je z těchto příjmů povinen platit zaměstnavatel. Na Slovensku jsou u těchto příjmů základem daně (dílním základem daně) zdanitelné příjmy ze závislé činnosti snížené o pojistné a příspěvky, které je povinný platit zaměstnanec.

Tabulka č. 5: Konstrukční prvky daně z příjmů fyzických osob v ČR a na Slovensku

DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB		
PRVEK	ČESKÁ REPUBLIKA	SLOVENSKO
Nezdanitelná část základu daně	dary, úroky z úvěrů na bytové potřeby, příspěvky na penzijní připojištění a životní pojištění	19,2 násobek životního minima na poplatníka a vyživovanou manželku
Odčitatelné položky	např. výdaje na realizaci projektů výzkumu a vývoje	v zákonech Slovenska nejsou definovány
Sazba daně	15%	19%
Sleva na dani	na poplatníka, na vyživovanou manželku, na vyživované dítě, na invaliditu, při soustavné přípravě na budoucí zaměstnání	na vyživované dítě

Zdroj: vlastní zpracování dle daňových zákonů ČR a Slovenska v platném znění, 2012

Délka zdaňovacího období, lhůta pro odevzdání daňového přiznání a splatnost daně je v obou zemích stejná.

4.2 Komparace daně z příjmů právnických osob

Příjmy, které jsou předmětem této daně, jsou definovány v obou zemích různě, v podstatě se ale dá říci, že jde o všechny příjmy, které plynou z prodeje služeb, zboží a z nakládání s majetkem pokud nejsou od daně osvobozeny. Konkrétní definování předmětu daně je uvedeno v tabulce č. 6. Při zjišťování základu daně se jak v ČR, tak na Slovensku vychází z rozdílu mezi příjmy a výdaji nebo z výsledku hospodaření a tento základ daně se dále upravuje. Sazba daně je v obou zemích stejná, a to 19% z upraveného základu daně. Stejná je též délka zdaňovacího období, termín pro podání daňového přiznání a splatnost daně.

Tabulka č. 6: Konstrukční prvky daně z příjmů právnických osob v ČR a na Slovensku

DAŇ Z PŘÍJMŮ PRÁVNICKÝCH OSOB		
PRVEK	ČESKÁ REPUBLIKA	SLOVENSKO
Předmět daně	příjmy z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem	je závislý na právní formě poplatníka

Zdroj: vlastní zpracování dle daňových zákonů ČR a Slovenska v platném znění, 2012

4.3 Komparace daně z nemovitosti

Úprava daně z nemovitostí se v obou zemích mírně liší a to tím, že v ČR je rozdělena do dvou částí a na Slovensku do částí tří. První dvě části jsou stejné v ČR i na Slovensku a jedná se o daň z pozemků a daň ze staveb. Na Slovensku je ještě třetí samostatnou částí daň z bytů, která je v ČR součástí daně ze staveb. Pokud se nepřihlíží k rozdělení daně na části, jsou předměty daně v obou zemích shodné. Jinak je tomu ale u stanovení základu daně a u sazeb daně, kde jsou již značné rozdíly. Tyto prvky daně jsou uvedeny v následující tabulce a je tedy možné porovnání, z kterého vyplývá, že stanovení základu daně a sazby daně je v ČR podstatně složitější než na Slovensku. Důležité je též zmínit, že sazby daně, které jsou uvedeny na Slovensku v zákoně o dani z nemovitosti, jsou pouze minimální. Vyšší územní samosprávný celek může tyto sazby daně několikanásobně navýšit při dodržení maximální stanovené výše sazeb.

Tabulka č. 7: Konstruktivní prvky daně z nemovitostí v ČR a na Slovensku

DAŇ Z NEMOVITOSTÍ		
PRVEK	ČESKÁ REPUBLIKA	SLOVENSKO
Daň z pozemků		
Základ daně	dle druhu pozemků:	součin výměry pozemku v m ² a hodnoty pozemku za 1 m ²
	součin výměry pozemku v m ² a průměrné ceny pozemku za 1 m ²	
	cena pozemku	
	součin výměry pozemku v m ² a částky 3,80 Kč	
Sazba daně	dle druhu pozemků je buď relativní nebo pevná a dále se násobí koeficientem dle počtu obyvatel obce	0,25 ze základu daně pro všechny druhy pozemků
Daň ze staveb včetně bytů		
Základ daně	výměra zastavěné plochy v m ² výměra podlahové plochy bytu nebo nebytového prostoru v m ²	výměra zastavěné plochy v m ² výměra podlahové plochy bytu nebo nebytového prostoru v m ²
Sazba daně	pevné a diferencované podle jednotlivých druhů staveb a dále Jsou násobeny koeficientem podle počtu obyvatel obce	0,033 EUR za každý započatý m ²

Zdroj: vlastní zpracování dle daňových zákonů ČR a Slovenska v platném znění, 2012

Zdaňovací období a termín pro odevzdání daňového přiznání je stejný. Liší se splatnost daně, kdy v ČR je daň splatná do 31. května a na Slovensku do 15 dní od nabytí právní moci platebního výměru, který vystavuje správce daně.

4.4 Komparace silniční daně

Vymezení předmětu daně je shodné v obou zemích, rozdíly je ale možné nalézt v oblasti osvobození od daně. Slovenský zákon některá vozidla od daně osvobozuje a u některých vozidel záleží na vyšším územním samosprávném celku, zda je od daně osvobodí či daň pouze sníží, což je značný rozdíl oproti ČR.

Stanovení základu daně se v obou zemích shoduje. Rozdíl je ve stanovení sazby daně. Konkrétní stanovení sazby daně je uvedeno v tabulce č. 8. Dalším rozdílem je u sazby daně to, že se sazba daně v ČR dále buď snižuje či zvyšuje podle určitých pravidel, ale na Slovensku se tyto úpravy sazby daně neprovádějí. Zdaňovací období a termín daňového přiznání jsou shodné, ale liší se platby záloh. V ČR jsou zálohy čtvrtletní, na Slovensku jsou zálohy buď měsíční anebo čtvrtletní podle výše vypočtené daně.

Tabulka č. 8: Konstrukční prvky silniční daně v ČR a na Slovensku

SILNIČNÍ DAŇ		
PRVEK	ČESKÁ REPUBLIKA	SLOVENSKO
Osobní automobil		
Sazba daně	dle objemu motoru v cm ³	dle objemu motoru v cm ³
	1 200 - 1400 Kč	stanovuje na svém území vyšší územní samosprávný celek
Nákladní automobil		
Sazba daně	dle počtu náprav a největší povolené hmotnosti	dle počtu náprav a největší povolené hmotnosti
	1 800 - 44 100 Kč	stanovuje na svém území vyšší územní samosprávný celek

Zdroj: vlastní zpracování dle daňových zákonů ČR a Slovenska v platném znění, 2012

4.5 Komparace daně z přidané hodnoty

Předmět daně stejně tak i základ daně je stanoven v ČR i na Slovensku shodně. Základní sazba daně je pro rok 2012 též shodná, liší se ale snížené sazby daně. Ty jsou uvedeny v tabulce č. 9. Zdaňovací období je shodné jak v ČR, tak na Slovensku a to

kalendářní měsíc nebo čtvrtletí dle výše obrátu plátce daně. Termín daňového přiznání i splatnost daně se neliší. Za zmínku též stojí výše obrátu, při které je osoba povinná k dani od uplatňování daně osvobozena. V ČR jde o výši obrátu do 1 000 000 Kč za nejvýše 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců. Na Slovensku se jedná o výši obrátu do 49 790 EUR (v přepočtu 1 229 066 Kč, dle kurzu ČNB platného ke dni 30. září 2012) za stejné období.

Tabulka č. 9: Konstrukční prvky daně z přidané hodnoty v ČR a na Slovensku

DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY		
PRVEK	ČESKÁ REPUBLIKA	SLOVENSKO
Sazba daně	snížená	snížená
	14%	10%

Zdroj: vlastní zpracování dle daňových zákonů ČR a Slovenska v platném znění, 2012

4.6 Komparace spotřebních daní a ekologických daní

V ČR upravuje jeden zákon všechny spotřební daně, oproti tomu na Slovensku upravuje vždy jednu daň jeden zákon. Kromě spotřebních daní, které jsou v obou zemích shodné, jsou na Slovensku ještě vybírány spotřební daně z elektřiny, z uhlí a ze zemního plynu. V ČR mezi spotřebními daněmi tyto daně chybí, protože jsou ČR definovány jako daně ekologické. Naopak ve Slovenských zákonech termín ekologické daně nenalezneme.

Pro jednotlivé daně jsou předměty daně shodné v obou zemích. Jinak je tomu ale u sazby daní. V ČR jsou sazby daní pevné s výjimkou sazby daně u cigaret, která je kombinací sazby pevné a procentní. Takto kombinovaná sazba daně u cigaret je stanovena i na Slovensku, ale výše procentní sazby se v obou zemích liší. Na Slovensku je též jinak stanovena sazba daně u lihu, vína, meziproductů a piva, kdy se pevná sazba daně ve výši 1 080 EUR dále upravuje výpočtem definovaným v příslušném §. Přesné stanovení zmíněných sazeb daní je uvedeno v tabulce č. 10.

Tabulka č. 10: Konstrukční prvky spotřebních daní v ČR a na Slovensku

SPOTŘEBÍ DANĚ		
PRVEK	ČESKÁ REPUBLIKA	SLOVENSKO
Daň z tabákových výrobků		
Sazba daně	procentní část	procentní část
	28% z ceny cigaret	23% z ceny cigaret
Daň z lihu		
Sazba daně	pevná	základní 100% z 1 080 EUR
		snížená 50% z 1 080 EUR
Daň z vína, meziproductů a piva		
Sazba daně	pevná	x% z 1 080 EUR *koeficient

Zdroj: vlastní zpracování dle daňových zákonů ČR a Slovenska v platném znění, 2012

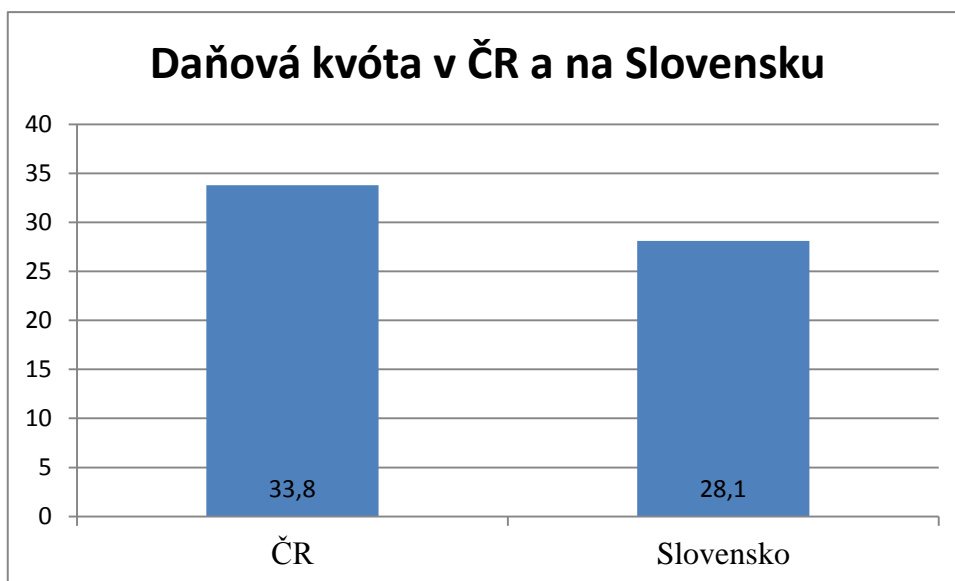
Zdaňovací období a termín daňového přiznání jsou shodné. Výjimkou jsou daň z lihu a daň z tabákových výrobků v ČR, které mají jiné podmínky pro podání daňového přiznání.

4.7 Komparace daňových soustav dle vybraných ukazatelů

Komparace daňových soustav je možná na základě několika ukazatelů. Pro mezinárodní srovnání se velmi často užívá daňová kvóta a daňový mix. Pod pojmem daňová kvóta rozumíme celkové daňové zatížení a vypočítáme jej jako podíl vybraných daní příslušného státu na jeho hrubém domácím produktu. Daňový mix představuje strukturu daní v daňových soustavách jednotlivých zemí.

Výši daňové kvóty v obou zemích zobrazuje graf č. 1, z kterého je patrné, že daňová kvóta na Slovensku je nižší než v ČR. Znamená to tedy, že daňové zatížení je v ČR vyšší než na Slovensku.

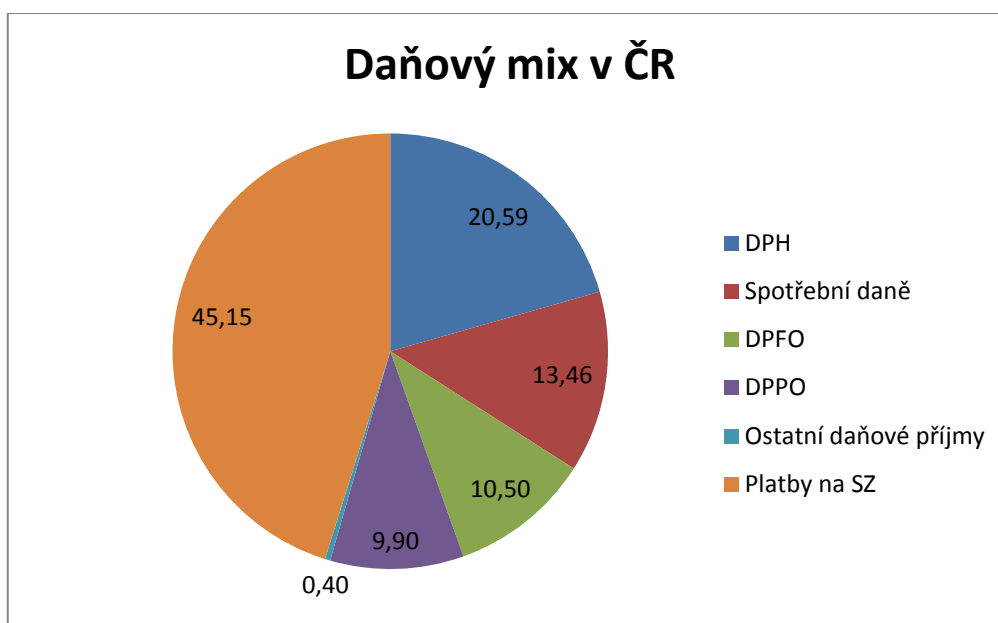
Graf č. 1: Daňová kvóta v ČR a na Slovensku v roce 2010

Zdroj: Evropská komise, 2012

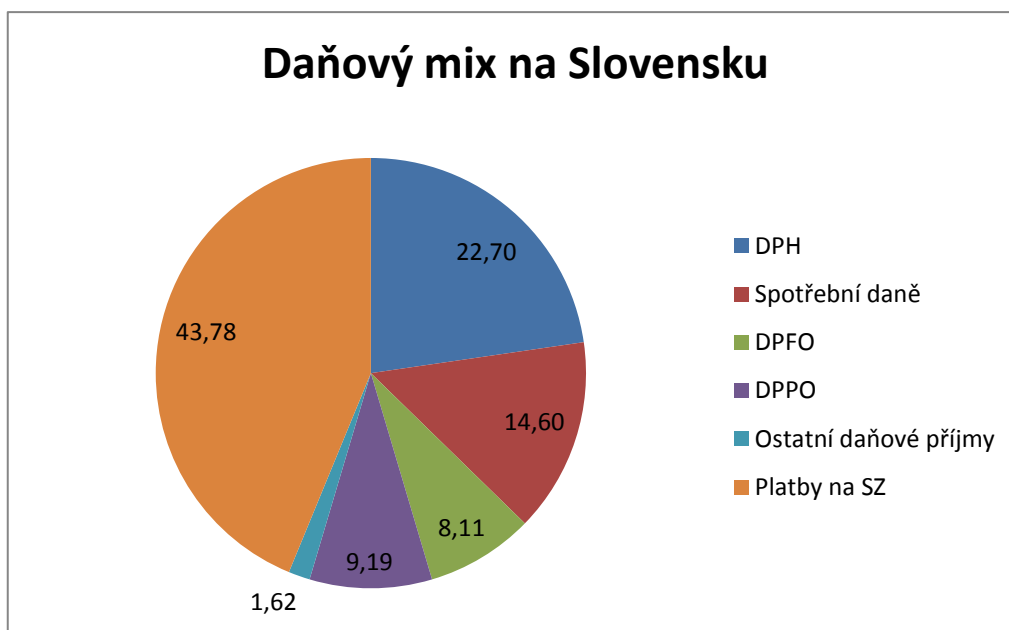
Strukturu daní v daňových soustavách ČR a Slovenska zobrazují grafy č. 2 a č. 3. Z obou grafů je zřejmé, že daňové mixy obou zemí jsou si velmi podobné a rozdíly v procentním zastoupení jednotlivých položek daňového mixu jsou poměrně malé.

Graf č. 2: Daňový mix v ČR v roce 2010

Zdroj: Evropská komise, 2012

Graf č. 3: Daňový mix na Slovensku v roce 2010

Zdroj: Evropská komise, 2012

5 KOMPARACE VYBRANÝCH DANÍ V ČR A NA SLOVENSKU

V této kapitole jsou u vybraných daní provedeny modelové výpočty. Dle stejného zadání jsou příklady nejprve řešeny podle platných daňových zákonů ČR a následně podle platných daňových zákonů Slovenska. V závěru každého příkladu je provedeno srovnání. Pro přepočty měn je použit kurz dle ČNB platný ke dni 30. září 2012 ve výši 1 EUR = 24,865 Kč. (ČNB, 2012) Částky, jsou při přepočtech zaokrouhlovány na 2 desetinná místa.

5.1 Daň z příjmů fyzických osob

Zadání příkladu

Pan Zárybnický, 36 let, bydlí v Příbrami, kde provozuje řemeslnou živnost. V roce 2012 měl příjmy ze své řemeslné živnosti ve výši 636 000 Kč a výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů ve výši 475 200 Kč. Je ženatý a žije ve společné domácnosti s manželkou, která je zaměstnána a v roce 2012 měla zdanitelné příjmy ve výši 90 000 Kč, s dcerou Vandou (4 roky) a synem Davidem (2 roky). Daňové zvýhodnění na obě děti uplatňuje pan Zárybnický. Pan Zárybnický vyhrál v roce 2012 v loterii 105 000 Kč. Dále prodal byt v hodnotě 1 100 000 Kč, ve kterém bydlel po dobu deseti let a zároveň získal úvěr v hodnotě 500 000 Kč na opravu střechy domu, do kterého se i s rodinou přestěhoval. Pan Zárybnický v roce 2012 daroval 4x krev a poskytl dar mateřské školce, kterou navštěvují obě jeho děti v hodnotě 9500 Kč.

Řešení příkladu v ČR

Tabulka č. 11: Výpočet daně příjmů fyzických osob v ČR v roce 2012

Položka	Výpočet	Částka (v Kč)
Dílčí základ daně z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7)	636 000 - 475 200	160 800
Dílčí základ daně z ostatních příjmů (§ 10)	105 000	105 000
Základ daně		265 800

Dárcovství krve (§ 15)	4 * 2 000	-8 000
Dar mateřské školy (§ 15)		-9 500
Základ daně po snížení		248 300
Daň 15% (§ 16)	0,15 * 248 300	37 245
Sleva na poplatníka (§ 35ba)		-24 840
Daň z příjmů po uplatnění slevy podle § 35ba		12 405
Daňové zvýhodnění na dvě děti (§ 35c)		26 808
Daňový bonus		14 403

Zdroj: vlastní výpočty dle daňových zákonů ČR a Slovenska v platném znění, 2012

Příjem z prodeje bytu je příjmem osvobozeným od daně dle § 4 odst. 1

Příjem v podobě úvěru není dle § 3 odst. 4 předmětem daně.

Řešení příkladu na Slovensku

Tabulka č. 12: Výpočet daně příjmů fyzických osob na Slovensku v roce 2012

Položka	Výpočet	Částka (v EUR)
Dílčí základ daně z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 6)	25 578,10 - 19 111,20	6 466,90
Dílčí základ daně z ostatních příjmů (§ 8)	4 222,80	4 222,80
Základ daně		10 689,70
Nezdanitelná část základu daně na poplatníka (§ 11)		-3 644,74
Nezdanitelná část základu daně na manželku (§ 11)	3 644,74 - 3 619,50	-25,24
Základ daně po snížení		7 019,72
Daň 19% (§ 15)	0,19 * 7 019,72	1 333,75
Daňový bonus na dvě děti (§33)	2 * 6 * 20,51	-246,12
	2 * 6 * 21,03	-252,36
Daň		835,27

Zdroj: vlastní výpočty dle daňových zákonů ČR a Slovenska v platném znění, 2012

Nezdanitelná část základu daně dle § 11 činí 19,2 násobek životního minima platného k 1. lednu příslušného zdaňovacího období. Pro rok 2012 činí tato částka 3 644,74 EUR. (MFSR, 2012)

Příjem z prodeje bytu je příjmem osvobozeným od daně dle § 9

Příjem v podobě úvěru není dle § 3 odst. 2 předmětem daně.

Dary neovlivňují na Slovensku základ daně.

Pan Zárybnický by měl v ČR nárok na daňový bonus ve výši 14 403 Kč. Naopak na Slovensku by jeho daňová povinnost činila 835,27 EUR (v přepočtu 20 769 Kč). Při srovnání tedy zjistíme, že by daňová povinnost pana Zárybnického byla na Slovensku více než dvojnásobně vyšší. Je to způsobeno jednak skutečností, že na Slovensku je vyšší sazba daně z příjmů fyzických osob než v ČR, ale také způsobem výpočtu daně. Např. v ČR se při výpočtu daně používá sleva na poplatníka, která snižuje vypočtenou výši daně, naproti tomu na Slovensku je sleva na poplatníka ve formě nezdanitelné části, o kterou se snižuje základ daně, a přestože je tato sleva v přepočtu více než trojnásobně vyšší než v ČR, ve výsledku tento postup neovlivní výši daně tolik jako sleva v ČR.

5.2 Silniční daň

Zadání příkladu

Pan Smetana používá pro své podnikání naftou poháněný osobní automobil s SPZ 6S8 4400 se zdvihovým objemem motoru 1 896 cm³, který byl poprvé zaregistrován v červnu roku 2004. Dále používá naftový nákladní automobil s SPZ 1S2 0318, který koupil a poprvé zaregistroval v září 2011. Tento nákladní automobil má 3 nápravy a celkovou hmotnost 24 tun. Obě vozidla má pan Smetana zahrnutá v obchodním majetku a jsou používána k podnikatelské činnosti po celý rok 2012.

Řešení příkladu v ČR

Tabulka č. 13: Výpočet silniční daně v ČR v roce 2012

Položka	Výpočet	Hodnota
Osobní automobil		
Základ daně (§ 5)		1 896 cm ³
Roční sazba daně (§ 6)		3 000 Kč
Sazba daně po snížení o 25% (§ 6)	3000 * 0,75	2 250 Kč
Daň		2 250 Kč
Nákladní automobil		
Základ daně (§ 5)		3 nápravy, 24 tun
Roční sazba daně (§ 6)		27 300 Kč
Sazba daně po snížení o 48% (§ 6)	27300 * 0,52	14 196
Daň		14 196
Celková daňová povinnost		16 446 Kč

Zdroj: vlastní výpočty dle daňových zákonů ČR a Slovenska v platném znění, 2012

Dle daňových zákonů ČR se roční sazba daně dále upravuje a to dle data první registrace automobilu. U osobního automobilu s SPZ 6S8 4400 uplynulo od první registrace celkem 91 měsíců. V roce 2012 je tedy možné sazbu daně snížit dle § 6 o 25%. U nákladního automobilu s SPZ 1S2 0318 uplynuly od první registrace celkem tři měsíce. V roce 2012 je tedy možné sazbu daně snížit dle § 6 o 48%.

Řešení příkladu na Slovensku

Tabulka č. 14: Výpočet silniční daně na Slovensku v roce 2012

Položka	Výpočet	Hodnota
Osobní automobil		
Základ daně (§ 87)		1 896 cm ³
Roční sazba daně (§ 88)		155,36 EUR
Daň		155,36 EUR
Nákladní automobil		
Základ daně (§ 87)		3 nápravy, 24 tun
Roční sazba daně (§ 88)		1 230,32 EUR
Daň		1 230,32 EUR
Celková daňová povinnost		1 385,68 EUR

Zdroj: vlastní výpočty dle daňových zákonů ČR a Slovenska v platném znění, 2012

Na Slovensku určují na svém území sazbu daně vyšší územní samosprávné celky. Pro výpočet silniční daně jsou použity sazby daně vyhlášené finančním úřadem Bratislava – pobočka Senec. (FR SR, 2012) Sazby daně se vyhláší vždy v lednu pro předcházející zdaňovací období. Podle těchto sazeb daní se tedy vypočte pouze předpokládaná výše daně na další zdaňovací období (v našem případě předpokládaná výše silniční daně pro rok 2012 je vypočtena podle sazeb daně na rok 2011) a na základě této předpokládané výše daně se též platí zálohy na daň, v lednu následujícího roku se pak podle nově vyhlášených sazeb provede případná korekce daně.

Pan Smetana by za osobní automobil zaplatil v ČR silniční daň ve výši 2 250 Kč. Na Slovensku by zaplatil více, a to 155,36 EUR (v přepočtu 3 863,03 Kč). U nákladního automobilu by rozdíl ve výši daně byl ještě větší. V ČR by pan Smetana zaplatil 16 446 Kč a na Slovensku 1 385,68 EUR (v přepočtu 34 454,93 Kč). Vyšší míra zdanění je dána tím, že na Slovensku nejsou sazby daně upravovány dle data první registrace automobilu. Protože osobní automobil byl poprvé zaregistrován již v roce 2004, je v ČR sazba daně snížena pouze o 25%, a proto rozdíl ve výši daně není tak vysoký. První registrace nákladního automobilu byla v roce 2011, daň v ČR je tedy snížena o 48% a rozdíl oproti Slovensku je v tomto případě již velmi vysoký. Celkově je možné říci, že výše silniční daně pro pana Smetanu by byla na Slovensku dvojnásobně vyšší než v ČR.

5.3 Daň z nemovitostí

Zadání příkladu

Paní Schovánková vlastní obytný dům v Praze. Zastavěná plocha domu je 140 m², výměra horního patra je 100 m². V přízemí domu je 40 m² nebytového prostoru, který paní Schovánková používá k podnikání. K domu patří samostatně stojící garáž se zastavěnou plochou 15 m². U domu je také zahrada o výměře 350 m². Dům se nachází přímo v katastru Zličín, kde je hodnota půdy stanovena dle vyhlášky č. 412/2008 Sb., o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, na 10,76 Kč/m².

Řešení příkladu v ČR

Tabulka č. 15: Výpočet daně z nemovitosti v ČR v roce 2012

Položka	Výpočet	Hodnota
Obytný dům		
Základ daně (§ 10)		140 m ²
Sazba daně (§ 11)		2 Kč/m ²
Sazba daně upravená dle počtu nadzemních podlaží (§ 11, odst. 2)	2 + 0,75	2,75 Kč/m ²
Koeficient dle počtu obyvatel (§ 11, odst. 3)		1,4
Sazba daně po úpravě	2,75 * 1,4	3,85 Kč/m ²
Daň z domu	140 * 3,85	539 Kč
Navýšení daně - podnikatelská činnost (§ 11, odst. 5)	40 * 2	80 Kč
Daň z domu po úpravě	539 + 80	619 Kč
Garáž		
Základ daně (§ 10)		15 m ²
Sazba daně (§ 11, písm. c)		8 Kč/m ²
Daň z garáže	15 * 8	120 Kč
Zahrada		
Základ daně (§ 5)	350 * 5	1 750 Kč
Sazba daně (§ 6)		0,75%
Daň ze zahrady	1750 * 0,0075	13 Kč
Daň z nemovitostí celkem	619 + 120 + 13	752 Kč

Zdroj: vlastní výpočty dle daňových zákonů ČR a Slovenska v platném znění, 2012

Řešení příkladu na Slovensku

Tabulka č. 16: Výpočet daně z nemovitosti v ČR v roce 2012

Položka	Výpočet	Hodnota
Obytný dům		
Základ daně - obytná část (§ 11)		100 m ²
Sazba daně (§ 12, odst. 2)		0,40 EUR/m ²
Sazba daně upravená dle počtu nadzemních podlaží (§ 12, odst. 3)	0,40 + 0,17	0,57 EUR/m ²
Daň z domu - obytná část	100 * 0,57	57 EUR
Základ daně - podnikatelská činnost (§ 11)		40 m ²

Sazba daně (§ 12)		6 EUR/m ²
Sazba daně upravená dle počtu nadzemních podlaží (§ 12, odst. 3)	6 + 0,33	6,33 EUR/m ²
Daň z domu -podnikatelská činnost	40 * 6,33	253,20 EUR
Daň z domu	57 + 253,2	310,20 EUR
Garáž		
Základ daně (§ 11)		15 m ²
Sazba daně (§ 12, odst. 2)		1,5 EUR/m ²
Daň z garáže	15 * 1,5	22,5 EUR
Zahrada		
Základ daně (§ 7, odst. 3)	350 * 5,97	2 089,50
Sazba daně (§ 6)		1,00%
Daň ze zahrady	2 089,50 * 0,01	20,90 EUR
Daň z nemovitostí celkem	310,2 + 22,5 + 20,895	353,60 EUR

Zdroj: vlastní výpočty dle daňových zákonů ČR a Slovenska v platném znění, 2012

Na Slovensku určují na svém území sazbu daně u nemovitosti vyšší územní samosprávné celky. Z důvodu co nejpřesnějšího srovnání je daň z nemovitosti počítána v obou případech v hlavním městě, a proto jsou pro výpočet daně z nemovitosti na Slovensku použity sazby daně vyhlášené finančním úřadem Bratislava pro městskou část Petržalka. (Město Bratislava, 2012)

Paní Schovánková by v ČR zaplatila daň z nemovitosti ve výši 1 962 Kč. Za stejnou nemovitost by v obdobné lokalitě zaplatila na Slovensku daň ve výši 353,595 EUR (v přepočtu 8 792, 14 Kč). Při porovnání tedy zjistíme, že celková daň z nemovitosti je pro oblast hlavního města na Slovensku více než čtyřnásobně vyšší. Tato skutečnost je způsobena sazbami daně z nemovitosti, které jsou na Slovensku vyšší než v ČR. Například u garáže činí v ČR sazba daně 8 Kč/m² a na Slovensku v přepočtu 37,30 Kč/m². Podobně velké rozdíly v sazbách jsou i u všech ostatních položek daně z nemovitosti. Daň z domu, daň z garáže i daň ze zahrady je tedy na Slovensku mnohem vyšší než v ČR.

5.4 Daň z tabákových výrobků

Zadání příkladu

V maloobchodní síti jsou prodávány konečným spotřebitelům cigarety značky Z&Z. Prodejní cena těchto cigaret je 70 Kč za jednu krabičku a každá krabička obsahuje 20 kusů cigaret.

Řešení příkladu v ČR

Tabulka č. 17: Výpočet daně z tabákových výrobků v ČR v roce 2012

Položka	Výpočet	Hodnota
Základ daně -procentní část (§ 102)		70 Kč
Sazba daně (§ 104)		28%
Daň - procentní část	70 * 0,28	19,60 Kč
Základ daně - pevná část (§ 102)		20 ks
Sazba daně (§ 104)		1,12 Kč/ks
Daň - pevná část	20 * 1,12	22,4
Daň z tabákových výrobků		42 Kč
Minimální daň z tabákových výrobků	20 * 2,10	42 Kč

Zdroj: vlastní výpočty dle daňových zákonů ČR a Slovenska v platném znění, 2012

Řešení příkladu v na Slovensku

Tabulka č. 18: Výpočet daně z tabákových výrobků na Slovensku v roce 2012

Položka	Výpočet	Hodnota
Základ daně -procentní část (§ 5)		2,82 EUR
Sazba daně (§ 6)		23%
Daň - procentní část	2,82 * 0,23	0,65 EUR
Základ daně - pevná část (§ 5)		20 ks
Sazba daně (§ 6)		0,059 EUR/ks
Daň - pevná část	20 * 0,059	1,18
Daň z tabákových výrobků		1,83 EUR
Minimální daň z tabákových výrobků	20 * 0,09	1,8 EUR

Zdroj: vlastní výpočty dle daňových zákonů ČR a Slovenska v platném znění, 2012

V České republice by odvedl výrobce z jedné krabičky cigaret značky Z&Z daň z tabákových výrobků ve výši 42 Kč. Ze stejné krabičky cigaret na Slovensku by odvedl výrobce daň ve výši 1,829 EUR (v přepočtu 45,50 Kč). Výše daně v obou zemích se

tedy liší jen velmi málo, což je způsobeno sazbami daně. Sazba daně pro procentní část je v ČR stanovena na 28%, což je mírně více než na Slovensku. Oproti tomu sazba daně pro pevnou část je vyšší na Slovensku, kde je stanovena na v přepočtu 1,47 Kč/ks. Výsledkem je pak podobná výše daně z tabákových výrobků v obou zemích.

5.5 Daň z vína

Zadání příkladu

Český výrobce alkoholických nápojů, vyrábí 0,5 litrové lahve šumivého vína.

Řešení příkladu v ČR

Tabulka č. 19: Výpočet daně z vína v ČR v roce 2012

Položka	Výpočet	Hodnota
Základ daně (§ 95)		0,005 hl
Sazba daně (§ 96)		2 340 Kč/hl
Daň z vína	0,005 * 2 340	11,70 Kč

Zdroj: vlastní výpočty dle daňových zákonů ČR a Slovenska v platném znění, 2012

Řešení příkladu na Slovensku

Tabulka č. 20: Výpočet daně z vína na Slovensku v roce 2012

Položka	Výpočet	Hodnota
Základ daně (§ 5)		0,01 hl
Základní sazba daně (§ 6)		1 080 EUR/hl
Upravená sazba daně (§ 6)	1 080 * 0,59 * 0,125	79,65 EUR/hl
Daň z vína	0,01 * 79,65	0,80 EUR

Zdroj: vlastní výpočty dle daňových zákonů ČR a Slovenska v platném znění, 2012

V České republice by odvedl výrobce z jedné lahve šumivého vína daň z vína ve výši 11,70 Kč. Ze stejné lahve šumivého vína na Slovensku by odvedl výrobce daň ve výši 0,80 EUR (v přepočtu 19,86 Kč). Výše daně v obou zemích se tedy liší. Vyšší daň by odvedl výrobce na Slovensku a to i přesto, že sazba daně je u šumivého vína na Slovensku nižší než v ČR. Je to způsobeno výpočtem základu daně, který se na Slovensku zaokrouhluje dle § 6 na dvě desetinná místa. V tomto případě z 0,005 na 0,01 hektolitru, což při výpočtu daně výrazně zvýší.

6 ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo analyzovat daňové soustavy v ČR a na Slovensku včetně potřebných ekonomických pojmů, provést jejich komparaci a poukázat na nejvýraznější rozdíly v těchto daňových soustavách.

Teoretickou část tvoří první tři kapitoly. V první kapitole jsou vysvětleny základní ekonomické pojmy. Ve druhé a třetí kapitole jsou pak již charakterizovány daňové soustavy ČR a Slovenska a to tak, že jsou vždy popsány vybrané náležitosti jednotlivých daní těchto daňových soustav. Při zpracování teoretické části bylo vycházeno především z daňových zákonů platných pro rok 2012. Informace získané při zpracování teoretické části byly následně použity v další části práce.

Praktickou část tvoří dvě kapitoly. Ve čtvrté kapitole je provedena komparace základních daňových náležitostí a to u všech daní, které patří do daňových soustav ČR a Slovenska a odlišnosti jsou vždy uvedeny v tabulce, následně je provedeno porovnání daňových soustav dle vybraných ukazatelů. V páté kapitole jsou pak na modelových příkladech porovnány vybrané daně. Jedná se o tyto daně: daň z příjmů fyzických osob, silniční daň, daň z nemovitostí, daň z tabákových výrobků a daň z vína.

Při porovnávání vyplynulo, že u všech vybraných daní je daňové zatížení v ČR nižší než na Slovensku. U daně z příjmů fyzických osob je nižší daňové zatížení dáno jednak nižší sazbou daně v ČR, dále pak způsobem výpočtu, který je pro poplatníky v ČR výhodnější a v neposlední řadě možností snížit základ daně o poskytnuté dary.

Nižší hodnota silniční daně je v ČR dána možností snížit sazbu daně dle data registrace automobilů až o 48%. U daně z nemovitostí je sazba daně na Slovensku 0,033 EUR, vyšší územní samosprávný celek může ale sazbu daně až 40ti-násobně zvýšit. Výše daně se může na Slovensku tedy velmi lišit a v modelovém příkladu byla daň z nemovitosti na Slovensku vyšší než v ČR. Výše daně z tabákových výrobků byla též na Slovensku mírně vyšší než v ČR, což způsobila mírně vyšší sazbu daně. U daně z vína byla sazba daně v ČR vyšší než na Slovensku, ale protože se při výpočtu základ daně zaokrouhluje, vypočtená daň byla opět vyšší na Slovensku.

Výsledky výpočtů byly poměrně překvapivé, protože dle dostupných informací je celková míra zdanění na Slovensku nižší než v ČR. Dokládá to nejen výše daňové kvóty

ale také například tzv. den daňové svobody, který vyšel v ČR v roce 2012 na 9. června, a na Slovensku o osm dní dříve a to na 1. června. Je tedy důležité připomenout, že mezi daně z ekonomického hlediska patří i příspěvky na sociální zabezpečení a výše jejich výnosů je v ČR vyšší než na Slovensku a také to, že výpočty byly provedeny jen u některých druhů daní.

V závěru lze konstatovat, že daňové soustavy obou zemí jsou si velmi podobné, což je dáno především podobným historickým vývojem a členstvím v EU. U některých typů daní je ale v ČR oproti Slovensku složitější výpočet. Jedná se například o daň z nemovitostí, kde jsou u různých základů daně stanoveny různé sazby daně, kdy některé z nich se dále násobí koeficientem dle počtu obyvatel. V celé EU probíhá proces harmonizace daní a jednotlivé druhy daní se nacházejí v různých stádiích této harmonizace. U přímých daní, mezi které patří i daň z nemovitosti, v současnosti proces harmonizace stagnuje. V budoucnu, ale možná dojde ke změnám, které povedou k ještě větší podobnosti analyzovaných daňových soustav.

7 SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

- Tab. č. 1:** Daně tvořící daňový systém ČR v roce 2012, **strana 13**
- Tab. č. 2:** Postup tvorby základu daně z příjmů fyzických osob v ČR v roce 2012, **strana 15**
- Tab. č. 3:** Postup tvorby základu daně z příjmů právnických osob v ČR v roce 2012, **strana 17**
- Tab. č. 4:** Daně tvořící daňový systém Slovenska v roce 2012, **strana 29**
- Tab. č. 5:** Konstrukční prvky daně z příjmů fyzických osob v ČR a na Slovensku, **strana 42**
- Tab. č. 6:** Konstrukční prvky daně z příjmů právnických osob v ČR a na Slovensku, **strana 42**
- Tab. č. 7:** Konstrukční prvky daně z nemovitostí v ČR a na Slovensku, **strana 43**
- Tab. č. 8:** Konstrukční prvky silniční daně v ČR a na Slovensku, **strana 44**
- Tab. č. 9:** Konstrukční prvky daně z přidané hodnoty v ČR a na Slovensku, **strana 45**
- Tab. č. 10:** Konstrukční prvky spotřebních daní v ČR a na Slovensku, **strana 46**
- Tab. č. 11:** Výpočet daně příjmů fyzických osob v ČR v roce 2012, **strana 49**
- Tab. č. 12:** Výpočet daně příjmů fyzických osob na Slovensku v roce 2012, **strana 50**
- Tab. č. 13:** Výpočet silniční daně v ČR v roce 2012, **strana 52**
- Tab. č. 14:** Výpočet silniční daně na Slovensku v roce 2012, **strana 52**
- Tab. č. 15:** Výpočet daně z nemovitosti v ČR v roce 2012, **strana 54**
- Tab. č. 16:** Výpočet daně z nemovitosti na Slovensku v roce 2012, **strana 54**
- Tab. č. 17:** Výpočet daně z tabákových výrobků v ČR v roce 2012, **strana 56**
- Tab. č. 18:** Výpočet daně z tabákových výrobků na Slovensku v roce 2012, **strana 56**
- Tab. č. 19:** Výpočet daně z vína v ČR v roce 2012, **strana 57**
- Tab. č. 20:** Výpočet daně z vína na Slovensku v roce 2012, **strana 57**
-
- Graf č. 1:** Daňová kvóta v ČR a na Slovensku v roce 2010, **strana 47**
- Graf č. 2:** Daňový mix v ČR v roce 2010, **strana 47**
- Graf č. 3:** Daňový mix na Slovensku v roce 2010, **strana 48**

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČNB	Česká národní banka
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
DPPO	Daň z příjmů právnických osob
EU	Evropská unie
FO	fyzická osoba

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Odborné publikace:

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 5. aktualizované vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7357-574-8

PAVLÁSEK, Vlastimil.; HEJDUKOVÁ, Pavlína. *Veřejné finance a daně v České republice*. Plzeň: NAVA, 2011. ISBN 978-80-7211-395-8

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance – úvod do problematiky*, 4. aktualizované vydání, Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-358-4

ŠIROKÝ, Jan. *Daně v evropské unii*, 5. aktualizované vydání, Praha: Linde, 2012. ISBN 978-80-7201-881-9

VANČUROVÁ, Alena; LÁCHOVÁ, Lenka. *Daňový systém ČR 2012*. Praha: VOX, 2012. ISBN 978-80-87480-05-2

Právní předpisy:

Vyhláška č. 412/2008 Sb., o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků

Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, v platném znění

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, v platném znění

Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, v platném znění

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, v platném znění

Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, v platném znění

Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, v platném znění

Zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, v platném znění

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění

Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, v platném znění

Zákon č. 98/2004 Sb., o spotřební dani z minerálního oleje, v platném znění

Zákon č. 106/2004 Sb., o spotřební dani z tabákových výrobků, v platném znění

Zákon č. 222/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, v platném znění

Zákon č. 530/2011 Sb., zákon o spotřební dani z alkoholických nápojů, v platném znění

Zákon č. 582/2004 Sb., o místních daních a místním poplatku za komunální odpady a drobné stavební práce, v platném znění

Zákon č. 595/2003 Sb., o daních z příjmů, v platném znění

Zákon č. 609/2007 Sb., o spotřební dani z elektřiny, uhlí a zemního plynu, v platném znění

Elektronické zdroje:

Česká daňová správa. *Daňový systém České republiky* [online]. Generální finanční ředitelství, Praha, 2006-2011, [cit. 2012-08-29]. Dostupné na [www](http://cfs.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cfs/xsl/284.html?year=0):
<http://cfs.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cfs/xsl/284.html?year=0>

Česká národní banka. *Kurz devizového trhu* [online]. Česká národní banka, Praha, 2003-2012, [cit. 2012-10-29]. Dostupné na [www](http://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/denni_kurz.jsp):
http://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/denni_kurz.jsp

Evropská komise. *Taxation trends in European Union* [online]. 2012 edition, [cit. 2012-11-30]. Dostupné na [www](http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures/2012/country/cs.pdf):
http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures/2012/country/cs.pdf

Evropská komise. *Taxation trends in European Union* [online]. 2012 edition, [cit. 2012-11-30]. Dostupné na [www](http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures/2012/country/sk.pdf):
http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures/2012/country/sk.pdf

Evropská komise. *Taxation trends in European Union* [online]. 2012 edition, [cit. 2012-11-30]. Dostupné na [www](http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures/2012/report.pdf):
http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures/2012/report.pdf

Finanční ředitelství SR. *Roční sazba daně z motorových vozidel platná pro rok 2011* [online]. FR SR, 2012, [cit. 2012-11-01]. Dostupné na [www](http://www.drsr.sk/wps/portal/!ut/p/kcxml/04_Sj9SPykssy0xPLMnMz0vM0Y_QjzKLN4g3CgwxDQBJgjiO-pEIMV-P_NxU_SB9b_0A_YLciHJHR0VFACHjJIM!/delta/base64xml/L3dJdyEvd0ZNQUFzQUMvNEIVRS82XzBfMIFUN00!?nID=6_0_2QT5P&cID=6_0_2QT5P):
http://www.drsr.sk/wps/portal/!ut/p/kcxml/04_Sj9SPykssy0xPLMnMz0vM0Y_QjzKLN4g3CgwxDQBJgjiO-pEIMV-P_NxU_SB9b_0A_YLciHJHR0VFACHjJIM!/delta/base64xml/L3dJdyEvd0ZNQUFzQUMvNEIVRS82XzBfMIFUN00!?nID=6_0_2QT5P&cID=6_0_2QT5P

Město Bratislava. *Sazby daní z nemovitostí* [online]. Bratislava, 2012, [cit. 2012-10-31]. Dostupné na [www](http://www.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700000&id=11031010):
http://www.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700000&id=11031010

Ministerstvo financií Slovenskej republiky. *Oznámení* [online]. Ministerstvo financií Slovenskej republiky, 2005, [cit. 2012-11-01].

Dostupné na www:

<http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=8027>

Abstrakt

HEJNALOVÁ, M. *Porovnání daňové soustavy ČR a Slovenska*. Bakalářská práce.

Plzeň: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni 64 s., 2013

Klíčová slova: daňová soustava, přímé daně, nepřímé daně, majetkové daně, komparace

Tato bakalářská práce se zabývá daňovými soustavami v ČR a na Slovensku. Cílem je analýza a následná komparace daňových soustav v obou zmíněných zemích. Práce je rozdělena do několika kapitol. První kapitola vysvětluje základní ekonomické pojmy. Ve druhé kapitole je, dle platných daňových zákonů pro rok 2012, rozebrána daňová soustava ČR. Třetí kapitola analyzuje daňovou soustavu na Slovensku. Poznatky získané během analýzy daňových soustav jsou použity v dalších kapitolách. Ve čtvrté kapitole je provedena komparace jednotlivých daní a je upozorněno na nejpodstatnější rozdíly. V poslední kapitole jsou na praktických příkladech provedeny výpočty vybraných druhů daní, jejichž cílem je poukázat na rozdíly ve zdanění v obou zemích. Závěr práce obsahuje shrnutí zjištěných odlišností a výsledků práce.

Abstract

HEJNALOVÁ, M. *Tax system in the Czech Republic and its comparison with Slovakia.*
Bachelor's thesis. Pilsen: Faculty of Economics, University of West Bohemia in Pilsen,
64 p., 2013

Key words: tax system, direct taxes, indirect taxes, property taxes, comparison

This bachelor thesis deals with the tax systems in the Czech Republic and Slovakia. The target of work is analysis and subsequent comparison of tax systems in both countries. The work is divided into several chapters. The first chapter explains basic economic terms. In the second chapter is, according to valid tax laws for year 2012, described tax system in the Czech Republic. The third chapter analyzes the tax system in Slovakia. Knowledges obtained during the analysis of tax systems are used in subsequent chapters. In the fourth chapter is comparison of individual taxes and it is referred on the most important differences. In the final chapter are on practical examples performed calculations of selected types of taxes whose tendency is point out differences in taxation in both countries. The conclusion contains a summary of the identified differences and results of this work.